Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 47 (2049) ♦ Вівторок, 16 березня 1999 року ♦ Ціна договірна

Зустріч на найвищому рівні

Сторони обговорили нинішній рівень відносин та висловилися за подальшу інтеграцію двох країн. «Ми виступаємо за гармонізацію законодавств і політичних доктрин між Україною, Росією та Білоруссю», — заявив Олександр Ткаченко.

Олександр Лукашенко говорив про збіг основних аспектів економічної та політичної діяльності. Він привітав Україну зі вступом до МПА СНД.

Олександр Ткаченко та Олександр Лукашенко підтвердили намір послідовно реалізувати угоди, досягнуті під час недавнього перебування парламентської делегації України в Білорусі, а також під час нинішнього візиту білоруського президента в Україну.

Голова Верховної Ради України Олександр Ткаченко зустрівся з Президентом Білорусі Олександром Лукашенком

 Офіційно

Сесійний зал — не школа ораторської майстерності

На щопонеділковій нараді з участю голів фракцій і комітетів Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко, аналізуючи роботу парламенту за минулий тиждень, нарахував більше мінусів, ніж плюсів. Із запланованих 52 питань було розглянуто лише 23 та прийнято 5 законів.

(Закінчення на 2-й стор.).

16 березня

✔ 1859 р. Народився Олександр Попов, російський учений, винахідник радіо.

✔ 1882 р. Народилася українська поетеса і педагог Христя Алчевська.

✔ 1990 р. Початок роботи 1-ї наукової сесії відродження Наукового товариства імені Шевченка у Львові.

! У номер

МВФ сказав: «Треба». Рапортуємо: «Є!», себто — «Нема»

Як відомо, Міжнародний валютний фонд висунув кілька умов для продовження співробітництва з Україною. Одну з них ми вже успішно виконали, коли Конституційний суд визнав неконституційною парламентську заборону на підвищення «комунальних» цін і тарифів. І ось знову прорив: країна вийшла на етап адміністративної реформи. За повідомленням «Інтерфакс-Україна», Президент Леонід Кучма минулої суботи підписав указ про скорочення кількості міністерств з 21 до 18. З «адміністративної карти» держави мають зникнути міністерства інформації, у справах науки і технологій, сім'ї і молоді. Перейнятих очікуваним хаосом у сфері інформації і сім'ї квапимося заспокоїти: на базі цих міністерств створюються державні комітети — інформаційної політики, науки й інтелектуальної власності, у справах сім'ї і молоді.

(Закінчення на 2-й стор.).

Розколу в НДП через Кучму не буде

На прес-конференції в Чернігові Прем'єр-міністр України В. Пустовойтенко, який відвідав область з робочим візитом, повідомив, що політвиконком НДП більшістю голосів (11 проти 6) ухвалив рішення про підтримку кандидатури Леоніда Кучми на президентських виборах. Хоча проти цього голосували лідери НДП А. Матвієнко, В. Філенко, зізнався він, це не означає розколу в партії, бо більшість регіональних лідерів та організацій орієнтуються на Президента. Однак рішення політвиконкому має незабаром ухвалити ще й політрада.

За чисті товарно-грошові взаємини

15 березня ООН оголосила Всесвітнім днем прав споживача.

Цілком можливо, що своє національне свято наші громадяни відзначатимуть у травні. Саме тоді, вісім років тому, Верховна Рада України прийняла Закон «Про захист прав споживача».

Із розвитком демократії раптом з'ясувалося, що споживач має якісь там права. І не тільки «право» бути обрахованим, обваженим і вилаяним продавцем, а й право відстояти у відповідних органах свою честь і гідність як покупця.

(Закінчення на 14-й стор.).

Німеччину сколихнула сенсація

4

Держава і право

5—12

 Спорт

Золотий акорд Зубрилової

Зіркою світового біатлону нинішнього сезону і фахівці, і міжнародна преса в один голос називають українку Олену Зубрилову. Наша спортсменка здобула три золоті медалі світового чемпіонату. Свій тріумф Олена розпочала в Фінляндії в лютому і продовжила його вже в Норвегії, у місті Холмеколлені. На норвезькій лижні Оленка спершу виграла перегони на 15 км, а минулої суботи була першою у масовому старті на 12,5 км. До цього слід додати ще й дві норвезькі перемоги у залік Кубка світу — дистанції 7,5 км та 10 км.

Срібну медаль чемпіонату світу (12,5) і дві «бронзи» на етапах Кубка світу вибороли наша Олена Петрова. Бронзову нагороду на десятикілометрівці на етапі Кубка світу виграв і український біатлоніст Андрій Дериземля.

На знімку: гордість України — Олена Зубрилова.

Фото АП.

Спортивну добірку читайте на 16-й стор.

❍ Харківськими спецслужбами перекрито канал контрабанди героїну на територію України.

❍ Відкрито обмін поштовими переказами післяплатою між Україною та Азербайджаном.

❍ За минулі вихідні у Києві сталося 12 пожеж.

❍ У Бонні відбулися консультації з питань компенсаційних виплат жертвам фашизму у країнах колишнього СРСР.

P.S.

Учора розпочалася робоча поїздка Л. Кучми по Херсонській області

У номер

✔ **Київ**

Підвищувати ціни — аморально

Фракція «Громада» розповсюдила заяву, у якій ідеться про рішення Конституційного суду від 9 березня ц. р. щодо визнання неконституційним Закону України від 23 липня 1998 року «Про тимчасову заборону підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та послуги громадського транспорту, що надаються громадянам України».

У заяві говориться: «Визнаючи за Конституційним судом України виключне право трактування Основного Закону держави, фракція «Громади» заявляє: скасувавши на вимогу Президента України дію закону про тимчасову заборону підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні і транспортні послуги, Конституційний суд держави фактично узаконив пряме порушення виконавчою владою невід'ємного права людини на своєчасне отримання заробітної плати та пенсії».

Водночас народні депутати вважають, що це рішення КС випливає з вимог МВФ і дає змогу вирішити вузькополітичні цілі.

«А тому фракція «Громади» вважає, що сама постановка питання про підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні і транспортні послуги для населення за умови ігнорування виконавчою владою конституційного права громадян на заробітну плату і пенсії є неприпустимою і аморальною».

МВФ сказав: «Треба». Рапортуємо: «Є!», себто — «Нема»

(Початок на 1-й стор.).

Перейнятих очікуваним хаосом у сфері інформації і сім'ї квапимося заспокоїти: на базі цих міністерств створюються державні комітети — інформаційної політики, науки й інтелектуальної власності, у справах сім'ї і молоді. Хай живе адміністративна реформа — національна «інтелектуальна власність»!

Є й інші кроки «етапу». Ряд комітетів безпосередньо підпорядковуватиметься відповідним галузевим міністерствам, на базі кількох підрозділів сформовано державні адміністрації морського і річкового та автомобільного транспорту (з підпорядкуванням Міністерству транспорту) тощо.

За роз'ясненням прес-служби Президента, мета документа — вдосконалення державного управління, підвищення ефективності функціонування органів виконавчої влади, посилення провідної ролі міністерств.

Які ще претензії в МВФ? Ліквідуємо ось без жалю, як три міністерства. До речі, сподіваємося, «фінансові акули» спокійно проковтнуть ще один указ на тему адмінреформ: Держдепартамент з питань виконання покарань Президент вивів із підпорядкування МВС. Віднині, за задумом глави держави, він є «центральним органом виконавчої влади». Покарання — річ серйозна, не сімейні зітхання і охи...

✔ **Луганськ**

Оптимістична трагедія

Майже 13 годин залишалися відрізаними від виходу на поверхню двоє гірників шахти «Краснодарська-Південна» ДХК «Краснодонвугілля». І весь цей час тривали пошуково-рятувальні роботи, розпочаті практично відразу після обвалу покрівлі. Зрештою зусилля гірничорятувальників увінчалися успіхом — обидва шахтарі були визволені з кам'яного мішка і піднялися на-гора.

✔ **Фотофакт**

Ось такий живий «ланцюг», утворений з ініціативи Народного руху України прихильниками ідеї вступу нашої країни до НАТО, простягнувся днями між посольствами Польщі, Чехії та Угорщини — країн, які нещодавно вступили до Північноатлантичного альянсу.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Сесійний зал — не школа ораторської майстерності

(Початок на 1-й стор.).

Для прикладу Олександр Ткаченко навів статистику результатів роботи російської Держдуми за два минулі тижні. Із 60 запланованих законопроектів там розглянули 51. У середньому за день у Держдумі обговорюють і приймають постанови з 8—10 законодавчих актів. І хоча цю паралель не варто сприймати на всі 100 відсотків, бо є чимало відмінностей, наголосив Олександр Ткаченко, але соціально-економічне тло у нас із сусідами майже однакове, а отже, однакова і нагальність у соціально-економічних законах.

Причиною малої віддачі пленарних засідань Олександр Ткаченко назвав насамперед незадовільну роботу з підготовки проектів законів у комітетах та постійне бажання деяких депутатів перетворювати сесійний зал на школу ораторської майстерності.

Голова Верховної Ради для підтвердження сказав, що на порядку денному із самого початку роботи сесії стоять 18 питань, які день у день переносяться, бо не готові. Серед них украй потрібні закони про Кабмін, Нацбанк, грошову політику тощо.

Олександр Ткаченко закликав голів комітетів визначати терміни підготовки законопроектів, а народних депутатів під час роботи в комітетах — хоча б по 5 годин щодня присвячувати законотворенню.

«Я думаю, що в тиші килимових доріжок можна попрацювати й більше», — сказав Олександр Ткаченко.

Цього пленарного тижня планується продовжити практику розгляду питань блоками. Таким першим блоком будуть питання пенсійного забезпечення і соціального партнерства.

У середу — питання економічної політики та оподаткування. У п'ятницю — ратифікація міжнародних угод, яких зібралося понад 20.

Крім того, потрібно розглянути ще цілу низку законодавчих актів. Зокрема, обрати склад Національної ради з телебачення та внести зміни до Регламенту ВР у зв'язку з утворенням нових депутатських фракцій і груп.

Голова Верховної Ради повідомив, що у квітні заплановано провести велику нараду з усебічним аналізом роботи секретаріату та управління справами Верховної Ради.

«Верховна Рада має багато справедливих претензій до виконавчих структур влади, але давайте подивимося і на себе», — сказав Олександр Ткаченко.

Не вгамовуються політичні баталії щодо приєднання України до МПА. Олександр Ткаченко переконаний, що діловий досвід роботи парламентів країн СНД ще нікому не шкодив, тим більше що йдеться не про вступ до СНД, а до такої інституції як Міжпарламентська асамблея.

З цих питань Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко сьогодні влаштовує прес-конференцію.

Анатолій КАРАСЬ.

Хто розвіє сумнів

Коментар тижня

Наш Президент ще раз продемонстрував політичним опонентам і Україні свій миролюбний характер. Виступаючи минулого четверга перед дільничними інспекторами, Леонід Кучма заявив, що не піде на незаконні методи розв'язання проблем у країні. Хоча, підкреслив глава держави, інколи його підштовхують до того, щоб «одним махом розрубати всі гордієві вузли проблем і складнощі розпуском парламенту». Немає сумніву, що він свого слова дотримає.

Варто пригадати, якими напруженими були взаємини Президента з Верховною Радою попереднього скликання. Починаючи з весни 1995 року, Леонід Кучма постійно погрожував законодавчому органу референдумом про довіру чи недовіру гілкам влади, але в останню хвилину утримувався від рішучого кроку. Так було і в ході підписання Конституційного договору, і під час роботи над Основним Законом держави, і навіть у процесі формування проекту бюджету-98.

Звичайно, сьогодні важко сказати, чому Леонід Кучма жодного разу так і не втілив у життя своїх погроз. (Напевне, найвичерпнішу відповідь на це запитання могло б дати оточення, яке грає короля, або психоаналітики, які можуть покопатися у найпотаємніших закапелках будь-якої душі). Однак треба віддати належне главі держави за цю послідовність, оскільки делікатний громадянський мир і злагоду в суспільстві зруйнувати легко, відновити — важко.

Власне, Президент це добре розуміє: «Це означало б оголосити війну частині своїх громадян, на що я ніколи не піду, чого б це мені не коштувало. Я за те, щоб усе робилося в конституційному руслі, законно, по волі більшості населення. Силовий тиск, продавлювання і шантаж не для мене як Президента».

Водночас ця заява глави держави свідчить про те, що в його оточенні вистачає і прихильників «партії війни», яким громадянський мир лише заважає творити власні справи. Леонід Кучма зізнався у цьому опісля багатьох власних заяв про конструктивну співпрацю з Верховною Радою. (До речі, Голова ВР Олександр Ткаченко також неодноразово зазначав, що лише спільними зусиллями найвищого законодавчого органу і глави держави можна подолати затяжну соціально-економічну кризу).

Проте не може не здивувати надто легковажне вживання словосполучення «незаконні методи». Гарант Конституції не може не розуміти, що «незаконне» — це те, що суперечить закону, порушує його. Отже, той, хто пропонує таким шляхом розв'язувати проблеми, свідомо чи несвідомо штовхає до цього і главу держави. Схоже, ігнорування законів може стати нормою у найближчому оточенні Президента. Чи не тому високопоставлені урядовці, як у старі часи, уже роблять «серйозні зауваження» на адресу судової гілки влади?

Саме тому позиція Президента, яка заслуговує на повагу, водночас залишається уразливою для політичних опонентів. Адже ті, хто штовхає його на неправедний шлях, залишаються анонімними і непокараними. А це означає: рецидиви правового нігілізму можуть повторюватися повсякчас.

Взагалі правовий нігілізм, треба визнати, — хвороба заразна, яка проникає в усі пори суспільства. Водночас суворе дотримання законів, дії усіх гілок влади в конституційному руслі можуть стати консолідуючим чинником суспільства. І було б добре, якби приклад тут подало насамперед оточення Президента. Особливо за півроку до чергових виборів глави держави. Щоб ні в кого не виникало жодних сумнівів щодо намірів Леоніда Кучми перемогти своїх конкурентів у чесному змаганні.

Володимир КОРОЛЮК.

Мал. Анатолія АНДРЕЄВА.

Партійні рядки

«Регіонали» прагнуть до «Злагоди»

Багаті регіони — багата держава. Це — головна мета, якої прагне Партія регіонального відродження України, — заявив у своїй доповіді на II з'їзді, що відбувся 11 березня у Києві, її лідер міський голова Донецька Володимир Рибак.

65 делегатів з різних областей України у своїх виступах підтримали голову партії, дали оцінку політичній і соціально-економічній ситуації.

З'їзд прийняв рішення увійти колективним членом до громадського об'єднання «Злагода». Проте, як і більшість партій України, «регіонали» не поспішають називати ім'я кандидата у президенти, якого вони підтримають у жовтні 1999 року.

Україна
Центральна виборча комісія
Постанова
м. Київ
10 березня 1999 року
№ 16

Про внесення зміни до постанови Центральної виборчої комісії від 13 лютого 1998 року № 69 «Про зразок печатки Київської міської виборчої комісії»

Враховуючи прохання Київської міської виборчої комісії щодо зміни її печатки та відповідно до частини другої статті 1 та статті 17 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», частини п'ятої статті 14 Закону України «Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів», Центральна виборча комісія **постановляє:**

Внести зміни по пункту 1 постанови Центральної виборчої комісії «Про зразок печатки Київської міської виборчої комісії» від 13 лютого 1998 року № 69, встановивши новий зразок печатки Київської міської виборчої комісії з використанням зображення Герба міста Києва.

Голова Центральної виборчої комісії М. РЯБЕЦЬ.

Хочеш випливти — не каламуть воду

На якому березі шукатимуть порятунку запоріжці?

Регіон: політичний спектр

Що було — бачили...

Майже 33 відсотки жителів Запорізької області, які торік взяли участь у виборах парламентаріїв, віддали голоси комуністам. До чільної десятки тоді також потрапили Партія зелених — 7,9 відсотка, Прогресивна соціалістична — 6,5, Народно-демократична — 6,17, «Реформи і порядок» — 5,92, блок Соціалістичної та Селянської — 5,22, блок Ліберальної і Партії праці —3,58, Народний рух — 3,5, СДПУ(о) — 3,39 і «Громада» — 2,95 відсотка.

У Запоріжжі мешканці найбільше довірились КПУ, «Реформам і порядку», ПЗУ, ПСПУ та блокові ЛПУ і ПП.

...Що буде — побачимо

Соціологи твердять, що партії нині не поспішають цікавитися власним рейтингом у регіоні. За рейтинговим опитуванням у обласному центрі стосовно кандидатів на президентство лідирували Л. Кучма, Н. Вітренко, П. Симоненко , Л. Кравчук, О. Мороз.

Із 39 опитаних профспілкових працівників, котрі в січні навчалися у Запоріжжі, на запитання «З якою партією чи блоком пов'язуєте надію на вихід країни з нинішньої кризи?», 19 назвали КПУ, 13 сподіваються на СПУ, 7 — «на себе». «Перебірливішими» були 27 секретарів сільських рад: 14 покладають надії на КПУ, 5 — на «Реформи і порядок», по 2 — на ПСПУ і СПУ, по одному — на НРУ і ПЗУ, двоє — утрималися.

У відповідь на запитання «За кого проголосує населення на майбутніх президентських виборах?» — 9 секретарів сільрад назвали П. Симоненка, 8 — О. Мороза, 5 — Н. Вітренко, 3 — В. Ющенка, 2 — Л. Кучму. Профспілкові працівники 31 голос віддали О. Морозу, 4 — Є. Марчуку, 2 — П. Симоненку, 1 — В. Ющенку, 1 —нікому.

Можна по-різному ставитися до всіляких опитувань, але в жодному разі не слід відкидати їх узагалі. Краще —уважно аналізувати.

Буття визначає свідомість

— Після виборів інтерес людей до діяльності політичних партій значно знизився, — констатує голова обласної ради Володимир Березовський. — Простого трудівника цікавить насамперед вирішення повсякденних проблем, а не політичні амбіції...

Справді, для масового «глядача» політичне життя було малоцікавим. Партійці старалися «очиститися», а головне — оцінити, у що потрапили. Мабуть, цим пояснюється стриманість у нарощенні членських рядів. Хоча, судячи з активності організаторів «Злагоди», забіг зі «збирання голосів» стартував. Ось і заступник голови обласної ради партії «Реформи і порядок» Едуард Бородовський свідчить: «Нагорі дійшли висновку, що потрібно різко збільшити кількість членів партії, хоча рік тому не підтримували таких наполягань знизу».

Хто відмінив парад амбіцій?

Якщо коротко — команда Володимира Куратченка, лідера обласної організації НДП, який із квітня минулого року до січня нинішнього очолював облдержадміністрацію.

Ідея створення консультативної ради — не нова. Але до приходу команди Куратченка її так і не насмілилися реалізувати. А він одразу на першій же зустрічі з регіональними лідерами партій і рухів ініціював створення ради. Визначивши головну мету співпраці: «Потрібен не парад амбіцій, а повсякденна копітка робота на благо кожного конкретного міста, села».

Для багатьох, будемо відвертими, було дивно, що лідер НДП, прийшовши до влади, виявив толерантність до інших партій. Більше того — почав шукати шляхи до компромісу, діалогу.

Уже нинішнього січня, після призначення на посаду першого віце-прем'єр-міністра України, відповідаючи на запитання «Голосу України», він сказав: «Початок був непростим, але потім робота ввійшла у нормальний ритм, вдалося налагодити конкретний, професіональний діалог. Завдяки цьому на території області не було протистоянь. Були різні погляди і думки, але не протидія та жорстка конфронтація»...

— Хоча консультативна рада була формальним органом, — каже лідер обласної «Громади» Олександр Бережний, —але допомагала спілкуванню партій. З тією ж НДП на рівні області нам вдалося осмислити, що ділити нам нічого й краще змагатись у корисних справах. Хоча ми і в опозиції до влади, але завжди підкреслюємо: там, де облдержадміністрація розв'язує питання на благо області, завжди її підтримуємо.

— При Куратченку в нас було менше політики, більше інтересів регіону, — оцінює роботу консультативної ради перший секретар КПУ, народний депутат України Олексій Бабурін. — Хоча рада більше діяла задля підтримки облдержадміністрації, але всі її пропозиції були обґрунтованими і важливими.

— «Реформи і порядок» — в опозиції до влади, —зазначив заступник голови ради обласної організації партії Едуард Бородовський, — але з місцевою владою співпрацюємо. З Куратченком можна було обговорювати проблему, він не казав «ні!» з порога, прислухався.

Хоча ми від нього і більшого чекали...

Без діла марнується сила

Найчисленнішою політичною силою в області донедавна була опозиційна «Громада» — 14 тисяч членів.

За своїм потенціалом «Громада» (у перспективі з нею сперечатиметься хіба що НДП) — неабияка сила. 30 відсотків її членів — у віці до 30 років, 15 відсотків — старші 50, основна ж частина — до 50. Активними членами організації є майже 50 докторів наук, 6 академіків...

Уже сьогодні громадівці, як і комуністи, майже скрізь мають організації районної ланки. У п'яти районних і міських радах існують фракції «Громади», а всього понад 50 її членів є депутатами. Один із них очолює Новомиколаївську райраду.

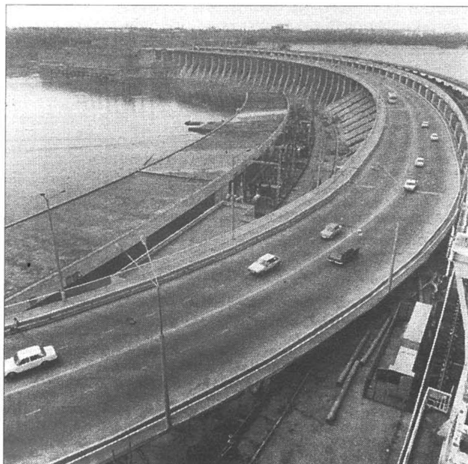
Однак невідомо, як на обласній організації позначиться слухання у ВР «справи Лазаренка» і його виїзд у США.

Кадри вирішують усе!

Другою за чисельністю (4196 членів), але з найбільшим електоратом, є обласна організація комуністів. Дуже серйозну підтримку має на селі, трохи меншу — в містах.

Донедавна «найслабшим червоним містом» був Енергодар: атомники жили стабільно, і політичні вихори їх не цікавили. Та відколи почалися негаразди з зарплатою на АЕС, у працівників бюджетних організацій, люди, за словами Олексія Бабуріна, «почали прозрівати».

З чим не може посперечатись із комуністами жодна інша партійна організація краю, так це з такою кількістю друкованих органів: «Коммунист Запорожья» в лютому має понад 15 тисяч накладу, тираж тижневого додатку до газети — «Компаса» — більше 6 тисяч. «Патриота Приазовья» — більше 7 тисяч, «Мелитопольской правды» — близько 2 тисяч, «Вольнянской правды» —тисяча. А ще в області отримують майже 10 тисяч примірників всеукраїнської газети «Коммунист», передплатників якої в нинішньому році стало майже вдвічі більше.

— В області тільки НДП має більші можливості, —стверджує О. Бабурін, — бо може виступати в усіх газетах, на радіо й телебаченні...

Чималі надії лідер запорізьких комуністів покладає на щойно створену — за безпосередньої участі першого заступника Голови Верховної Ради, другого секретаря Компартії України Адама Мартинюка — обласну координаційну раду депутатів усіх рівнів. Обласна організація КПУ має своїх представників у радах усіх рівнів: чотирьох — у Верховній Раді, а по області —близько 300. Створено депутатські групи та фракції в обласній раді, у Василівській, Оріхівській, Бердянській, Веселівській, Приморській, Куйбишевській райрадах, Запорізькій міськраді. Два комуністи обрані головами: один —Куйбишевської райради, другий — міськради у Дніпрорудному...

Берег лівий, берег правий

На якому березі шукатимуть порятунку запоріжці? Напрошується відповідь: на лівому. Та, як справедливо зауважив громадівець Олександр Бережний, «не завжди можна реалізувати міжпартійні домовленості». В області на 100 виборців припадає майже два партійці. Тобто лише два. А тому останнє слово — за безпартійними.

Голова обласної організації НРУ Лариса Фісоченко вважає, що «у Запорізькій області гасло «Похід на схід» має допомогти Руховi, якщо той, загорівшись, не згасне...» Заступник голови обласної організації Селянської партії Роберт Шмідт відзначив солідну репутацію «Реформ і порядку», передбачає зростання рядів НДП — «оскільки велика кількість її членів пов'язані з владою». А ось селяни, за його словами, «будуть схильні підтримувати селянина, хоча владні структури заважають селянам і аграрникам мати єдину партію». Олексій Бабурін не змінює своїх поглядів: «Компартія має кинути всі свої сили на розв'язання проблем пенсіонерів і села. Там наша соціальна опора і підтримка». У «Реформах і порядку» розраховують на представників інтелектуальної сфери та молодь і співпрацю з двадцятьма центристськими та правоцентристськими партіями за принципом: кожна працює на вже завойованих плацдармах і не заважає іншим. Рухівці побоюються, щоб їм не завадили «команди з Києва» — мовляв, усі непорозуміння йдуть згори. Загалом, демократи розраховують на успіх, якщо їм вдасться втримати об'єднання.

...Значно важче сказати, про що думають безпартійні, яких в області 1 мільйон 750 тисяч. Найімовірніше, про хліб на столі. Отож симпатії матиме та сила, яка дбатиме про робочі місця, а через них — про зарплату і пенсії...

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про внесення змін до статті 6 Закону України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. У статті 6 Закону України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., №44, ст.281; 1998 р., №26, ст.148):

1) цифри і слова

«03.03	Риба морожена, за винятком рибного філе та іншого м'яса риб, що підпадають під класифікацію товарної позиції 03.04	20, але не менше:
03.03.10.000	лосось тихоокеанський (за винятком печінки, ікри та молочка)	0,5 екю за 1 кг
03.03.21.000	форель	0,2 екю за 1 кг
03.03.22.000	лосось атлантичний та дунайський	0,5 екю за 1 кг
03.03.29.000	інші: камбалоподібні	0,5 екю за 1 кг
03.03.31	палтус	0,5 екю за 1 кг
03.03.32.000	камбала морська	0,5 екю за 1 кг
03.03.33.000-	морський язик, інші, тунець,	0,2 екю за 1 кг
03.03.75	оселедець, тріска, сардина, кілька, шпроти, пікша, сайда, скумбрія, акула	
03.03.76.000	вугор	0,5 екю за 1 кг»

замінити цифрами і словами

«03.03	Риба морожена за винятком рибного філе та іншого м'яса риб, що підпадають під класифікацію товарної позиції 03.04	5»;

2) цифри і слова

«03.04	Філе рибне та інше м'ясо риб (включаючи фарш) свіжі, охолоджені та морожені	20, але не менше:
03.04.10.110, 03.04.20.110	форель	0,4 екю за 1 кг
03.04.10.130, 03.04.20.130	лосось тихоокеанський, атлантичний та дунайський	1 екю за 1 кг
03.04.10.190, 03.04.20.190	інші прісноводні риби	0,4 екю за 1 кг
03.04.10.310- 03.04.10.980, 03.04.20.210- 03.04.90.980	філе інших риб	0,4 екю за 1 кг»

замінити цифрами і словами

«03.04	Філе рибне та інше м'ясо риб (включаючи фарш) свіжі, охолоджені або морожені	10».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

Київ, 18 лютого 1999 року.
№439-XIV.

Партії не цікавляться власним рейтингом у регіоні. Даремно...

У номер

✔ **Рим**

Відставка його не лякає

Президент Італії Оскар Луїджі Скальфаро заявив, що готовий піти у відставку відразу після призначеного на 18 квітня в країні референдуму з питання про скасування виборчого закону про пропорційне представництво членів парламенту і до початку виборчої кампанії з виборів до європарламенту.

Термін повноважень президента офіційно минає 28 травня нинішнього року, проте він згоден піти раніше, якщо це буде на благо політичній ситуації у країні. Як зазначають оглядачі, мудрість Скальфаро виявилася в тому, що напередодні такої значної події, як вибори нового гаранта конституційного ладу, президент поклав на політичні партії відповідальність за вибір, який вони зроблять разом з парламентом.

✔ **Ашгабат**

Помирилися на нейтральній землі

Представники конфліктуючих сторін Афганістану досягли домовленостей з питань формування коаліційного уряду, обміну військовополоненими та продовження мирних переговорів на другому раунді мирних переговорів щодо Афганістану, розпочатому 11 березня в столиці Туркменистану під егідою ООН. Сторони домовилися також про проведення в зручний час в Афганістані наступного раунду мирних переговорів з метою досягнення цілковитого припинення вогню.

✔ **Тель-Авів**

Єдиний і неподільний

Кабінет міністрів Ізраїлю підтвердив заяву про «суверенітет Ізраїлю над єдиним і неподільним Єрусалимом». Проект документа було подано прем'єр-міністром Біньяміном Нетаньягу. У заяві сказано: «Єрусалим є неподільною столицею євреїв, Ізраїль рішуче виступає проти поділу Єрусалима та надання місту міжнародного статусу». Заява — реакція на відмову ЄС визнати цілковитий суверенітет Ізраїлю над Єрусалимом.

✔ **Бейрут**

Армія готується дати відсіч

Ліванську армію приведено в стан підвищеної боєготовності у відповідь на обльоти ізраїльськими вертольотами долини Бекаа в Центральному Лівані. Бойовики руху «Хезболлах» також активно готуються до бойових дій, очікуючи масованого ізраїльського удару у відповідь на останні успіхи руху в боях у буферній «зоні безпеки» в Південному Лівані, окупованій Ізраїлем. Наприкінці лютого бойовики вбили під час воєнних операцій сім ізраїльських військовослужбовців, у тому числі бригадного генерала Ереца Герштейна.

✔ **Париж**

Чи є шанс домовитися щодо Косова?

Міністр закордонних справ Франції Юбер Ведрін, який є одним зі співголів конференції щодо миру в Косові, вважає, що перспективи досягнення угоди в другому раунді мирних переговорів не додають оптимізму. Досі СРЮ не погодилася на розміщення в Косові натовських сил. Албанські сепаратисти в Косові та представники збройного формування «Косовська визвольна армія» також відмовляються підписати угоду.

А в день відбуття албанської делегації із Приштини до Парижа в двох містах Косова прогриміли вибухи. Щонайменше 5 осіб загинуло і 57 поранено.

На знімку АП: одна з бомб вибухнула на ринкові в місті Митровичі. Сердитий серб кидає апельсини в журналістів.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ», агентств «Сіньхуа» та «ІТАР-ТАСС».
Фото АП.

Лафонтен пішов з політики. Сказав, що назавжди

Канцлер Шрьодер швидко знайшов заміну товаришеві по партії Лафонтену — очолив її сам

Німеччину сколихнула сенсація: попросив відставки з постів міністра фінансів і голови правлячої Соціал-демократичної партії Оскар Лафонтен. Причому без будь-яких пояснень. Журналістам вдалося «витягнути» з нього тільки те, що життя — це не сама лише політика і він без неї чудово може обійтися.

Канцлер Герхард Шрьодер швидко знайшов заміну своєму товаришеві по партії — очолив її сам. Та ще й так, що однопартійці зрозуміли: він віддав їм свою останню сорочку. А міністерство фінансів за його поданням очолив недавній прем'єр-міністр землі Хессен Ханс Айхель, який недавно програв земельні вибори конкурентові — представнику Християнсько-соціального союзу (ХСС).

Хоч Оскар Лафонтен і не пояснив причин, що спонукали його прийняти таке несподіване рішення, однак не треба глибоко «копати», щоб зрозуміти їх. Принаймні фахівці відразу ж розклали все на полички: реформи, що їх запропонував Лафонтен, уже на старті почали пробуксовувати, і кожне з нововведень, як правило, супроводжувалося скандалами. Чи не найгучнішими — щодо реформ у системі оподаткування, у тому числі податкових послаблень для багатодітних сімей і пенсіонерів, запровадження екологічного податку, відмови від застосування атомної енергетики, щодо подвійного громадянства. Особливо привабливим виглядало нове законодавство, яке гарантувало збільшення допомоги на дітей. Однак з'ясувалося, що для реалізації цього «пориву душі» міністра фінансів необхідні додаткові кошти, не передбачені бюджетом, сума яких становить 22,5 млрд. марок. А за півроку вона зросла до 40 млрд.

Щодо запровадження екологічного податку чи відмови від атомної енергетики, то спільні правила у Європі давно обмежили свободу дій національних урядів і не допускають популістської самодіяльності. Тому Париж і Лондон різко негативно відреагували на спроби Німеччини відмовитися від своїх зобов'язань щодо вторинного збагачення відпрацьованих паливних елементів для АЕС.

Не справдилася й надія знайти спільну мову для проведення єдиної економічної та фінансової політики в рамках ЄС. Зате британська впливова газета «Сан» назвала його «найнебезпечнішою людиною для Європи за всю повоєнну історію».

Після спроб скоординувати грошову політику капітал рятується втечею за кордон, біржовиків спаралізувало «Лафонтен-шоком». Ще більше Лафонтен наламав дров утручанням у політику Європейського центрального банку, вимагаючи знижень процентних ставок. Результат не забарився: вкладники почали забирати свої капітали, змушуючи здригатися від потрясінь Франкфуртську біржу. Чимало фахівців стверджували, що повільне, але неухильне падіння курсу євро — «заслуга» німецького міністра фінансів. І, здається, вони мали рацію. Бо відразу після повідомлення про відставку Лафонтена курс євро зріс!

Проте кажуть і про його намагання встановити соціальну справедливість, зробивши бідних трохи заможнішими за рахунок багатих. Тобто, збільшивши податки для мільйонерів, зменшити їх для тих, хто із зароблених 3500 марок одержує лише 1500 марок. Щоправда, механізму вилучення грошей з гаманців капіталістів йому знайти не вдалося, як і домогтися послаблення податкового тиску для пенсіонерів, багатодітних, соціально незабезпечених верств населення без запровадження непопулярних заходів.

На думку німецької газети «Франкфуртер рундшау», «передусім Оскар Лафонтен був поганим слухачем, коли йшлося про аргументи й коментарі в економіці, а політик вищих ешелонів влади, який не слухає практиків, небезпечний для суспільства».

Валентина ПИСАНСЬКА.
Бонн.

Фото АП.

Долю нового уряду вирішив голос із... камери смертників

Після півторамісячних дебатів у парламенті молдавський уряд нарешті відбувся. Новий прем'єр-міністр Іон Стурза, якого називають у Кишиневі «молодим реформатором» (йому 39 років), отримав вотум довіри депутатів. З другого заходу: під час перших слухань за складом пропонованого ним кабінету він отримав 51 голос «за» із загальної кількості парламентаріїв 101.

Конституційний суд республіки, поспіхом розглянувши питання легітимності позитивного пакета голосів, оголосив своє рішення: для того, аби уряд вважався затвердженим, він має заручитися підтримкою 52 депутатів. Голос, якого бракувало, Іон Стурза та його кабінет отримали від Ілліє Ілашку, в 1994 році засудженого Тираспільським судом до смертної кари за тероризм і досі утримуваного в камері смертників. Ілашку, котрого в Кишиневі вважають за національного героя, двічі заочно обирався Народним фронтом до парламенту. Нині він надіслав письмову заяву «на волю» про те, що голосує за Іона Стурзу. Цікаво, що Ілашку — єдиний депутат з фракції Народного фронту, який підтримав новий уряд, решта його представників у законодавчому зібранні взагалі не голосували, бо образились на прем'єра, який не взяв до кабінету міністрів представників цього руху. Проти голосували й комуністи.

Іон Стурза заявив, що його кабінет має намір радикально змінити зовнішньоекономічний курс Молдови, змінивши орієнтацію ринків збуту зі Сходу на Захід. Фатальна помилка попередників, вважає він, полягає у відродженні економічних зв'язків з країнами СНД. Передбачають також, що новий уряд жорсткіше поставить питання про виведення з території республіки російських військ, які, за заявою Стурзи, «Молдова змушена була терпіти». Можливо, новий прем'єр спробує вплинути на переговорний процес із Придністров'ям, звузивши компромісний коридор.

У Кишиневі вважають важливою підтримку нового прем'єра МВФ та Світовим банком. Тут сподіваються, що він спроможеться домогтися розблокування кредитних траншів.

Але якщо прем'єр — справді нова (за менталітетом і намірами) постать в уряді, то цього не можна сказати про кабінет загалом. 80 відсотків міністрів залишились ті самі. На природне запитання — навіщо тоді здіймалася вся буча з відставкою уряду — можна припустити, що метою було прагнення змінити прем'єра, а з ним і зовнішньоекономічний та політичний курси республіки. В цьому президент Петру Лучинський отримає повну підтримку прем'єр-міністра.

Світлана ГАМОВА.
Кишинів.

Кабмін Латвії — проти сьогоднішньої дати

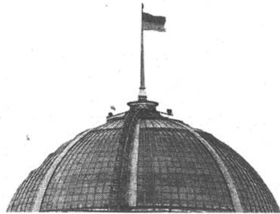
У Ризі вважають, що поминати воїнів ліпше 11 листопада

Як повідомляє Посольство Латвії в Україні, за ініціативою прем'єр-міністра Віліса Криштопаніса уряд Латвії висловив офіційне ставлення до запланованих на сьогодні заходів, присвячених Дню пам'яті латвійських воїнів. Ніхто з міністрів та військовослужбовців Національних збройних сил не братиме участі в походах, мітингах, зборах.

16 березня, в інтерпретації латвійського Кабінету міністрів, є днем, який нагадує про те, що мешканців Латвії примушували воювати — як в армії нацистів, так і в Радянській Армії, внаслідок чого Латвія, на відміну від інших країн Європи, так і не повернула свою державність за свободу 8 травня 1945 року.

Кабінет міністрів вважає, що поруч з 25 березня, 14 червня (масові депортації латишів у 1940-41 роках), 4 липня (день пам'яті жертв Холокосту) і 23 серпня (день підписання пакту Молотова—Ріббентропа), сьогоднішній день — символ трагедії латвійського народу під час другої світової війни. Мешканців Латвії прем'єр-міністр закликає не піддаватися на провокації...

У заяві спеціальної Історичної комісії, створеної, щоб розібратися в суперечливих думках з приводу цього свята в Латвії, зокрема, сказано: «Німеччина, порушивши міжнародні конвенції, мобілізувала 1943 року велику кількість громадян окупованої Латвії. Таке саме порушення зробив і інший окупант — Радянський Союз. В цілому окупаційні власті мобілізували до своїх армій близько 250 тис. громадян Латвії». Історична комісія вважає найбільш прийнятним днем для урочистостей 11 листопада — День Лачплесіса. Цього дня 1919 року латиші здобули перемогу над очолюваними Бермонтом німецько-російськими військами, а пізніше визволили всю Латвію від більшовиків...

Законодавчі акти, статті народних депутатів, коментарі, аналіз, прогноз

ДЕРЖАВА І ПРАВО

Пенсія — не подачка, а заслуга за працю

Яким бути пенсійному законодавству в Україні?

Ситуація з пенсійним забезпеченням в Україні вкрай складна. Мінімальний розмір пенсії за віком було встановлено ще 1996 року — 16 грн. 62 коп. Його не міняли протягом майже трьох років і лише у зв'язку з індексацією підвищили з 1 грудня 1998 року до 17 грн. 92 коп. Мінімум, який з урахуванням різних доплат і добавок виплачують пенсіонерам, становить 37 грн., а максимальна пенсія — 59 грн. 86 коп. Трохи більше одержують ті, хто працював у шкідливих умовах.

Ускладнює ситуацію те, що й ці мізерні суми люди одержують невчасно. В окремих областях пенсії виплачують тільки за червень—липень минулого року. А загалом Пенсійний фонд заборгував пенсіонерам більш як два мільярди гривень, тим часом як підприємства і організації заборгували Пенсійному фонду понад три мільярди гривень, а державний і місцевий бюджети —більш як мільярд гривень. До всього — в країні на кожного працюючого припадає один непрацюючий.

Водночас державні службовці та деякі інші категорії громадян одержують пенсії у розмірах, що значно перевищують середні, до того ж із джерел, призначених для виплати пенсій усім пенсіонерам, а не із спеціальних фондів.

Тож підхід до розв'язання пенсійних проблем може бути лише комплексний.

В економічній ситуації, що склалася, має йтися про поступове наближення мінімальних розмірів пенсій до соціальних нормативів, неухильне дотримання принципу «більше працював — більше одержуй» під час призначення пенсій.

Останнім часом Верховна Рада кілька разів розглядала пенсійні питання. Пенсії нині призначають за 14 законами. Незабаром може статися так, що для кожної категорії пенсіонерів треба буде розробляти окремий закон.

Питання пенсійного забезпечення потрібно зосередити в одному універсальному законі або Пенсійному кодексі. Принаймні цим питанням можна присвятити 2—3 законодавчі акти.

Спроби «протягти» через парламент і нові законодавчі акти, і поправки до них, зазнають поразки. Так сталося з проектом «Про внесення змін до Закону України «Про пенсійне забезпечення», в якому пропонували встановити мінімальну пенсію на рівні мінімального споживчого бюджету. Пропозиція добра, та економічний стан не дає можливості нині його здійснити.

Зважаючи на нереальність пропозицій, викладених у законопроекті фракції Прогресивної соціалістичної партії, він не був підтриманий.

Те саме можна сказати й про відповідний проект Комітету Верховної Ради у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів, що його 8 грудня минулого року прийняли в першому читанні. В ньому запропоновано мінімальну пенсію за віком встановити в розмірі ста відсотків мінімальної заробітної платні (розрахунки проводили, виходячи з мінімальної заробітної плати 55 гривень).

Запропонований комітетом проект Федерація профспілок не підтримувала. І ось з якої причини. За чинною нині системою нарахування страхових внесків рівень пенсій залежить тільки від загальної маси заробітної плати і жодним чином — від розміру мінімальної заробітної плати. Підвищення мінімального розміру заробітної плати, зазвичай, призводить до незначного збільшення розміру загального фонду оплати праці і певного зростання надходжень до Пенсійного фонду. Під час збільшення мінімальної зарплати середня практично не підвищується, значить не зростають і надходження до Пенсійного фонду.

Так сталося, що сьогодні соціальним нормативом, який є критерієм для визначення мінімальної пенсії, визначено відповідно до статті 19 Закону України «Про пенсійне забезпечення» межу малозабезпеченості. Мінімальний розмір зарплати — зовсім інший соціальний норматив, і застосовується він до працюючих громадян для визначення мінімального розміру оплати праці. Потрібно брати до уваги й те, що розмір мінімальної зарплати нижче за вартісну величину межі малозабезпеченості.

І ще одна важлива обставина: встановлення мінімальної пенсії в розмірі мінімальної заробітної плати стримуватиме збільшення мінімуму оплати праці. Це вже мало місце в 1996—1997 роках, коли мінімальні розміри пенсій і заробітної платні було зрівняно.

Недоліком запропонованого комітетом проекту є ще й те, що для тих, хто відпрацював 20—25 або, скажімо, 40 років, пенсія буде майже однакова. Такий підхід обмежує тих, хто працював більше і, таким чином, вніс більше коштів у пенсійне забезпечення. З цим погодитися не можна. Є в проекті й інші недоліки. Пропозиція запровадити єдиний порядок корегування заробітку під час призначення пенсії заслуговує на підтримку, однак при цьому слід обов'язково переглянути чинний порядок корегування, за якого заробітки до 1992 року знецінилися.

Оскільки запропонований комітетом варіант погіршує перегляніуті законодавством умови пенсійного забезпечення і суперечить нормам статті 22 Конституції України, я у своєму виступі на сесії не підтримав внесення змін до закону України «Про пенсійне забезпечення», а зажадав від уряду виконання чинної норми статті 19 закону, згідно з якою мінімальна пенсія не може бути меншою за розмір межі малозабезпеченості.

Враховуючи обмеженість коштів у Пенсійному фонді, як один із варіантів можна розглядати лише поетапне підвищення мінімального розміру пенсій, як це було з мінімумом заробітку (45,55 гривні).

У всіх випадках підвищення пенсій має бути фінансово забезпечене, інакше, за нинішнього стану справ, це призведе до збільшення заборгованості з їх виплат.

Відповідно до статті 19 Закону України «Про пенсійне забезпечення» максимальний розмір пенсії установлено в межах трьох мінімальних, тобто має становити 165 гривень, а для окремих категорій пенсіонерів (вугільники, металурги) — 220 грн. Для запровадження нового розміру мінімальної пенсії в 55 і максимальної — в 165 грн. в 1999 році потрібно додатково 8 мільярдів гривень, що нереально. Тому пропонується мінімальний розмір пенсії за віком — 55 грн. —установити з 1 березня 1999 року, а максимальний розмір тимчасово обмежити двома мінімальними пенсіями — 110 грн., а пенсії за списком № 1 — 165 грн. У цьому разі додаткові витрати на рік становитимуть близько 5 мільярдів гривень.

Підраховано і джерела додаткових надходжень до Пенсійного фонду, а також погашення заборгованостей з пенсій, а саме: державний бюджет і Фонд «Чорнобиль» винні Пенсійному фондові один мільярд гривень, підприємства Пенсійному фондові (з урахуванням погашення заборгованості) — 1,5 мільярда.

Розмежування джерел фінансування соціальних виплат між Пенсійним фондом і державним бюджетом надасть фонду 0,132 млрд. грн., а залучення коштів на обов'язкове державне пенсійне страхування працюючих у тіньовому секторі економіки — 1,5 млрд. грн., розширення кола платників і об'єктів оподаткування на обов'язкове пенсійне страхування — 1 млрд. грн., обмеження пенсій державним службовцям — 0,035 млрд. грн. Разом виходить 5 мільярдів гривень. Пропозиції щодо зміни законодавства про пенсійне забезпечення держслужбовців внесено ще в травні 1998 року і досі не винесено на обговорення сесії.

Надбавки, підвищення та інші виплати, які грунтуються на мінімальному розмірові пенсій, пропонується тимчасово визначати, виходячи з розміру мінімальної пенсії, який становив до прийняття закону 17,92 гривні.

Розумію, що такі пропозиції не розв'яжуть усіх проблем пенсіонерів, але це буде хоч якийсь конкретний крок.

Олександр СТОЯН,
народний депутат України, голова Федерації профспілок України, член Комітету Верховної Ради з питань соціальної політики та праці.

6
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про внесення змін до Закону України «Про альтернативну (невійськову) службу»

7
Не спинитися на півдорозі

9
Серйозно й надовго

11
Заява Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про ратифікацію Угоди про грант Всесвітнього екологічного траст-фонду (Проект вилучення речовин, що руйнують озоновий шар) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку, що виступає як впроваджувальна установа зазначеного фонду»

Верховна Рада України **постановляє:**

Угоду про грант Всесвітнього екологічного транс-фонду (Проект вилучення речовин, що руйнують озоновий шар) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку, що виступає як впроваджувальна установа зазначеного фонду, підписану 15 вересня 1998 року в м. Вашингтоні, ратифікувати.

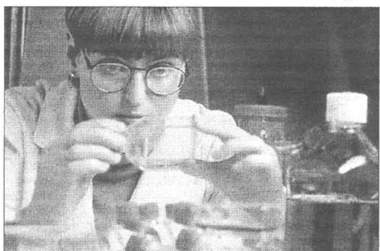
Голова Верховної Ради України О. ТКАЧЕНКО.

м. Київ,
4 березня 1999 року.
№ 473-XIV.

У комітетах Верховної Ради України

Достатньо ресурсів, мало організації

На розширеному засіданні Комітету з питань науки і освіти за участю Голови Верховної Ради Олександра Ткаченка, віце-прем'єр-міністра Валерія Смолія, заступника міністра фінансів Володимира Матвійчука, міністра у справах науки і технологій Станіслава Довгого, президента Національної академії наук Бориса Патона було обговорено стан фінансування науково-технічної сфери в 1999 році.

Заслухавши інформацію міністра у справах науки і технологій, народні депутати у своїх виступах висловили глибоку стурбованість з приводу постійного щорічного скорочення фактичних видатків на наукову і науково-технічну діяльність, що суперечить вимогам Закону «Про наукову і науково-технічну діяльність».

На думку комітету, передбачені в державному бюджеті України на 1999 рік видатки за розділом «Фундаментальні дослідження і сприяння науково-технічному прогресу» в сумі 511225,1 тис. грн. не відповідають навіть мінімальним потребам розвитку науки.

Голова парламенту Олександр Ткаченко, зокрема, зазначив, що в державі є достатньо ресурсів — немає належної організації. Олександр Ткаченко підкреслив, що назріла потреба провести інвентаризацію в державі, а на засіданні Верховної Ради розглянути виконання бюджету за перший квартал.

Комітет ухвалив рішення, де, зокрема, рекомендовано Кабінету міністрів здійснити заходи із погашення заборгованості минулих років, а також протягом березня 1999 року забезпечити виконання вимог Закону «Про Державний бюджет України на 1999 рік» щодо фінансування у першому кварталі ц. р. розділу «Фундаментальні дослідження і сприяння науково-технічному прогресу» у запланованих обсягах.

Прес-служба Верховної Ради України.

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про внесення змін до Закону України «Про альтернативну (невійськову) службу»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести зміни до Закону України «Про альтернативну (невійськову) службу» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст.188), виклавши його в такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ

Про альтернативну (невійськову) службу

Цей Закон визначає організаційно-правові засади альтернативної (невійськової) служби (далі — альтернативна служба), якою відповідно до Конституції України має бути замінене виконання військового обов'язку, якщо його виконання суперечить релігійним переконанням громадянина.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Альтернативна служба є службою, яка запроваджується замість проходження строкової військової служби і має на меті виконання обов'язку перед суспільством.

В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження права громадян на проходження альтернативної служби із зазначенням строку дії цих обмежень.

Стаття 2. Право на альтернативну службу мають громадяни України, якщо виконання військового обов'язку суперечить їхнім релігійним переконанням і ці громадяни належать до діючих згідно з законодавством України релігійних організацій, віровчення яких не допускає користування зброєю.

Стаття 3. Громадянин України, який проходить альтернативну службу, користується всіма соціально-економічними, політичними та особистими правами і свободами, за винятками, визначеними цим та іншими Законами України, відповідно до Конституції України, і виконує всі обов'язки громадянина України. За громадянином, який проходить альтернативну службу, зберігаються право на житлову площу, яку він займав до направлення на службу, черговість на одержання житла за місцем проживання і роботи, а також попередня робота (посада), яку він виконував (займав) до направлення на службу, а в разі її відсутності —інша рівноцінна робота (посада) на тому самому або, за згодою працівника, на іншому підприємстві, в установі, організації. Він користується переважним правом на залишення на роботі у разі скорочення чисельності або штату працівників протягом двох років з дня звільнення з альтернативної служби.

Стаття 4. На альтернативну службу направляються громадяни, які підлягають призову на строкову військову службу і особисто заявили про неможливість її проходження як такої, що суперечить їхнім релігійним переконанням, документально або іншим чином підтвердили істинність переконань та стосовно яких прийнято відповідні рішення.

Не підлягають направленню на альтернативну службу громадяни:

звільнені відповідно до законодавства від призову на строкову військову службу;

яким відповідно до законодавства надано відстрочку від призову на строкову військову службу (на строк дії відстрочки).

Стаття 5. Альтернативну службу громадяни проходять на підприємствах, в установах, організаціях, що перебувають у державній або комунальній власності, діяльність яких пов'язана із соціальним захистом населення, охороною здоров'я, захистом довкілля, будівництвом, житлово-комунальним та сільським господарством.

Перелік підприємств, установ, організацій, на яких громадяни можуть проходити альтернативну службу, розробляється і затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. Строк альтернативної служби становить двадцять сім місяців, а для осіб, які мають повну вищу освіту з освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, магістра, —вісімнадцять місяців.

Час перебування громадянина на альтернативній службі зараховується до його загального трудового стажу. Цей час також зараховується до безперервного трудового стажу і стажу роботи за спеціальністю за умови, якщо громадянин не пізніше ніж протягом трьох календарних місяців після звільнення з альтернативної служби приступить до роботи.

Стаття 7. Для вирішення питань проходження альтернативної служби утворюються комісії у справах альтернативної служби (далі —комісії) України, Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські, а в разі необхідності — районні і міські комісії.

Положення про комісії у справах альтернативної служби затверджується Кабінетом Міністрів України.

Забезпечення діяльності комісій покладається на центральний орган виконавчої влади з питань праці та соціальної політики і його територіальні органи.

Стаття 8. Громадянин, направлений на альтернативну службу, не має права:

ухилятися від проходження альтернативної служби;

брати участь у страйках;

займатися підприємницькою діяльністю;

навчатися в закладах освіти, крім середніх або вищих закладів освіти з вечірньою або заочною формами навчання.

Ухиленням від проходження альтернативної служби вважається:

неприбуття без поважних причин на місце проходження альтернативної служби, зазначене у направленні, або прибуття із запізненням більше ніж на три календарні дні;

самовільне припинення виконання службових обов'язків;

несвоєчасне (пізніше ніж за п'ять календарних днів) повідомлення комісії про роботу в умовах неповного робочого дня або неповного робочого тижня, надання відпустки з ініціативи власника або уповноваженого ним органу, а також про попередження власником або уповноваженим ним органом щодо звільнення у зв'язку з ліквідацією, реорганізацією або перепрофілюванням підприємства, установи, організації.

У разі ухилення громадянина від проходження альтернативної служби або вчинення інших дій, передбачених частиною першою цієї статті, комісія може скасувати своє рішення про направлення його на альтернативну службу, про що протягом п'яти календарних днів у письмовій формі повідомляє громадянина і військовий комісаріат, після чого громадянин підлягає призову на строкову військову службу на загальних підставах.

Розділ II. ПОРЯДОК НАПРАВЛЕННЯ НА АЛЬТЕРНАТИВНУ СЛУЖБУ

Стаття 9. Для вирішення питання про направлення на альтернативну службу громадяни, зазначені у статті 2 цього Закону, після взяття на військовий облік, але не пізніше ніж за два календарні місяці до початку встановленого законодавством періоду проведення призову на строкову військову службу, особисто подають до комісії за місцем проживання мотивовану письмову заяву.

У разі призову на військові збори громадян, які після проходження строкової військової служби набули релігійних переконань і належать до діючих згідно із законодавством України релігійних організацій, віровчення яких не допускає користування зброєю, вони не пізніше семи календарних днів від дня одержання повістки військового комісаріату про призов на військові збори подають особисто до комісії заяву про звільнення від призову на ці збори.

Стаття 10. Комісія зобов'язана прийняти заяву про направлення на альтернативну службу або про звільнення від призову на військові збори та у письмовій формі повідомити громадянина про дату його явки на засідання комісії.

Стаття 11. Заява про направлення на альтернативну службу розглядається комісією протягом календарного місяця після її надходження до комісії в присутності громадянина, а заява про звільнення від призову на військові збори — протягом чотирнадцяти календарних днів.

Для явки на засідання комісії громадянин звільняється від навчання, а також від роботи із збереженням середньомісячного заробітку.

Рішенням комісії громадянину може бути відмовлено у направленні на альтернативну службу або звільненні від призову на військові збори у разі:

несвоєчасного подання заяви про направлення на альтернативну службу або звільнення від призову на військові збори;

відсутності підтверджень щодо істинності релігійних переконань;

неявки громадянина без поважних причин на засідання комісії.

Відмова у направленні на альтернативну службу або звільненні від призову на військові збори з інших підстав, ніж передбачені у частині третій цієї статті, забороняється.

Про відмову у направленні на альтернативну службу або звільненні від призову на військові збори комісія сповіщає громадянина у письмовій формі.

Стаття 12. Рішення про направлення громадянина на альтернативну службу або звільнення від призову на військові збори приймається комісією у разі встановлення істинності релігійних переконань і видається заявникові.

Направлення для проходження альтернативної служби видається громадянину після проходження призовної комісії.

Розділ III. ПРОХОДЖЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ СЛУЖБИ

Стаття 13. Громадяни проходять альтернативну службу відповідно до цього Закону, Положення про порядок проходження альтернативної служби, яке затверджується Кабінетом Міністрів України, та інших нормативно-правових актів України.

Громадяни проходять альтернативну службу переважно в межах населеного пункту за місцем проживання або у місцевості, звідки вони мають можливість щоденно повертатися до місця проживання.

У разі проходження громадянином альтернативної служби не за місцем проживання, а в місцевості, звідки він не має можливості щоденно повертатися до місця проживання, власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган зобов'язаний надати громадянину з дня початку служби місце в гуртожитку або інше впорядковане тимчасове житло.

Конкретне місце проходження альтернативної служби визначається комісією.

Комісія може змінити місце проходження альтернативної служби громадянина з урахуванням суспільних потреб.

Стаття 14. Власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган зобов'язаний забезпечити громадянина зазначеною у направленні для проходження альтернативної служби роботою і протягом п'яти календарних днів повідомити про це відповідну комісію.

Стаття 15. Трудові відносини між громадянином, який проходить альтернативну службу, та підприємством, установою, організацією здійснюються на підставі письмового строкового трудового договору і регулюються законодавством про працю за винятками, передбаченими цим Законом.

Громадянин, який проходить альтернативну службу, не може призначатися на посади, що передбачають виконання функцій представників органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків.

Стаття 16. Строк альтернативної служби починається з дня початку роботи на підприємстві, в установі, організації, зазначеного у направленні.

У разі направлення громадянина для проходження альтернативної служби не за місцем проживання, а в місцевість, звідки він не може щоденно повертатися до місця проживання, строк альтернативної служби визначається з урахуванням часу, необхідного для переїзду до місця служби та у зворотному напрямку.

До строку альтернативної служби не зараховуються: відпустка (відпустки) з ініціативи власника або уповноваженого ним органу, відпустка у зв'язку з навчанням у вечірніх або заочних закладах освіти, час перебування під адміністративним арештом, прогулів та скорочення тривалості робочого часу. При цьому строк альтернативної служби продовжується на невідпрацьований час.

У трудовому договорі при визначенні режиму праці та відпочинку враховуються, якщо це можливо, особливості віросповідання стосовно роботи у вихідні дні без зменшення кількості встановлених робочих днів.

Під час проходження альтернативної служби громадянину надається щорічна оплачувана відпустка тривалістю п'ятнадцять календарних днів. За перший рік альтернативної служби відпустка надається після відпрацьованих одинадцяти календарних місяців. За бажанням громадянина відпустка без збереження заробітної плати із зарахуванням до строку проходження альтернативної служби може бути надана йому у разі смерті дружини, батька, матері (вітчима, мачухи), дитини (пасинка, падчірки), рідних брата, сестри тривалістю до семи календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця поховання та назад, а у разі хвороби перелічених осіб, які за висновком медичного закладу потребують постійного стороннього догляду, — тривалістю, визначеною у медичному висновку, але не більше тридцяти календарних днів.

Стаття 17. Професійна підготовка та перепідготовка громадян здійснюються в індивідуальному порядку безпосередньо на підприємстві, в установі, організації, де вони проходять альтернативну службу.

Стаття 18. Під час проходження альтернативної служби громадянин має право звернутися до комісії з мотивованою заявою щодо зміни місця проходження служби, а також дострокового звільнення з неї на підставах, передбачених цим Законом.

У разі самовільного припинення або систематичного невиконання без поважних причин покладених на громадянина службових обов'язків власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган має право звернутися до комісії з клопотанням про дострокове розірвання трудового договору.

Стаття 19. У разі ліквідації, реорганізації або перепрофілювання підприємства, установи, організації, де громадянин проходить альтернативну службу, скорочення чисельності або штату працівників власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган зобов'язаний повідомити комісію не пізніше ніж за два календарні місяці про дострокове розірвання трудового договору, а в разі виникнення потреби в наданні відпустки з ініціативи адміністрації або скороченні тривалості робочого часу — протягом п'яти календарних днів.

Розділ IV. ПРИПИНЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ СЛУЖБИ

Стаття 20. Альтернативна служба припиняється у разі закінчення строку її проходження або достроково за рішенням комісії.

Рішення комісії щодо дострокового припинення альтернативної служби є обов'язковим як для власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу, так і для громадянина.

Стаття 21. Альтернативна служба достроково припиняється у разі:

призову громадянина на строкову військову службу за власним бажанням;

визнання громадянина непридатним за станом здоров'я для подальшого проходження альтернативної служби на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії;

виникнення у громадянина права на відстрочку внаслідок зміни сімейних обставин, передбаченого законодавством про військовий обов'язок і військову службу;

засудження громадянина до позбавлення волі;

порушення вимог статті 8 цього Закону.

Стаття 22. У разі призову громадянина на строкову військову службу у зв'язку з ухиленням від проходження альтернативної служби строк альтернативної служби до строку військової служби не зараховується.

У разі, коли громадянина призвано на строкову військову службу за його власним бажанням, строк альтернативної служби зараховується до строку військової служби із розрахунку півтора місяці альтернативної служби за один місяць строкової військової служби.

Стаття 23. Громадянин після звільнення з альтернативної служби протягом п'яти календарних днів зобов'язаний стати на облік у військовому комісаріаті та комісії за місцем проживання. У такий же строк громадянин стає на облік і у разі зміни місця проживання.

Стаття 24. Громадяни, які пройшли альтернативну службу, на військові збори не призиваються. У разі необхідності зазначені громадяни та громадяни, які за релігійними переконаннями звільнені комісією від призову на військові збори, можуть бути направлені для ліквідації наслідків аварії, катастрофи чи стихійного лиха не більше ніж три рази (щоразу на строк до шести календарних місяців) у межах віку, встановленого для проходження військової служби в запасі. Питання трудових відносин за основним місцем роботи у таких випадках регулюються законодавством про військовий обов'язок і військову службу.

Стаття 25. Рішення комісії можуть бути оскаржені до комісії вищого рівня або суду».

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
18 лютого 1999 року.

Не спинитися на півдорозі

Штрихи до портрета

Нам нічого не належить, вважав мудрий Сенека. Хіба що час.

Хто ми? Яку мету ставимо перед собою? І чи взагалі ставимо, а чи пливемо за течією — як буде, так і буде, все одно приб'смося до якогось берега. Та є серед нас натури сильні, вольові, котрі вибудовують життя за своїми власними мірками, відмовляючись від звичайних стандартів. Ні, вони не завжди перемагають. Бо неможливо перемагати завжди. Та суть у тому, щоб піднятися після невдач, поразки, почати все спочатку. Генрі Форд якось висловив таку думку: щоб стати багатим, треба зненавидіти бідність. Треба довести до точки кипіння це своє бажання й покінчити з минулим, сказавши собі: «Коли я хочу, я — зможу».

Під час однієї з наших розмов Богдан Губський саме так і мовив: «Життя щодня дає нам тисячу шансів, щоб змінити його. Треба лише скористатися цим». Він говорив це без патетики. Бо найменше схожий на так званого «нового українця». У кого вдягається, в якому авто їздить... Він ніяковіє, коли запитують про це. Вважає, що це має залишатися за кадром.

А на першому плані — інше, істотніше: який ти? Що робиш? Що прагнеш зробити? Кому допоміг? Що болить тобі?

До старих у нього ставлення особливе. І до дітей. Бо сам має двох синів. Він часто запитує себе: чому старість у багатьох знедолена, а дитинство —обкрадене. Чому суспільство припустилося стількох жахливих помилок? Чому Конституція — найдемократичніша, а демократії в суспільстві мало? Чому є права, стверджені законами, але цих прав мало хто дотримується? Чому людині нині так важко шукати правди? Чому, зрештою, всі чи майже всі — за реформи, за зміни, а вони не розвиваються і не поглиблюються...

На всі запитання Губський міг би відповісти. Бо має неабиякий власний досвід. Це досвід того, як кандидат фізико-математичних наук став підприємцем, досягши помітних успіхів на цій ниві. Адже донедавна був головою ради директорів українського промислово-фінансового концерну «Славутич», нині очолює біржовий комітет Української аграрної біржі. Депутат Верховної Ради, заступник голови Комітету ВР з питань фінансів і банківської діяльності. Нещодавно став доктором економічних наук. Тож досі всі суспільні проблеми торкалися і його, як і кожного з нас. Допомагав ветеранам війни і праці, багатодітним сім'ям, інвалідам, різним громадським організаціям. Обладнував комп'ютерні класи в селах Чигиринського й Кам'янського районів Черкащини, купував форму для учнів спортивних шкіл. Сотні людей згадують його добрим словом. Бо власне благополуччя не застить очі. Хоч дехто (ми звикли до оманливої рівності — усім однаково, хоч потрошку, зате порівну) кидає скептично: йому добре, має що віддавати. Губський не ображається на це. Він працює. Працює багато. Іноді бачу по телевізору: привіз ліки ветеранам війни в госпіталь в Циблі, а за якийсь час надав допомогу Союзу організацій інвалідів, Київському пансіонату ветеранів праці, Будинку милосердя і здоров'я та Раді ветеранів війни Старокиївського району Києва, Союзу «Чорнобиль». Що спонукає народного депутата робити це? Турбота про власний імідж? Ті, хто найперше дбає про власну популярність, роблять це значно простіше. І без особливих витрат. Адже минулого року фонд «Українська скарбниця» (Губський створив його й очолив наглядову раду) передав лікувальним закладам України, насамперед сільським, медикаментів на суму понад вісімсот тисяч гривень. Відчуття обов'язку примушує молодого політика дбати про тих, хто з різних причин не вписався в жорсткі рамки реального життя, хто не може заробити на себе. Сам Губський каже про це просто: «Мені здається, це нормальне бажання нормальної людини — допомагати тим, хто цього потребує». Звідки це переконання? З сім'ї. З юності. Ріс не першим дітей... тунчиком долі. Рано втратив батька — той був військовим. Жили скромно, але з вірою в те, що власну долю мусиш творити сам. Для цього є лише один засіб — праця.

Мені доводилося бувати не на одній акції «Української скарбниці». Люди зворушені. А почнуть дякувати — Губський ніяковіє — незручно. І за що дякувати?

Із тих поїздок — чи то до Сум, Запоріжжя, Летичівського району Хмельниччини, Чигирина чи Тернополя, Вінниці — повертається втомленим до краю. Ну ніякого тобі шарму сучасної молодої людини, яка спіймала свій час. А на сесії Верховної Ради, коли йшла мова про позбавлення пільг деяких категорій ветеранів Великої Вітчизняної та інвалідів, виступив безкомпромісно, різко, при цьому сказав так, що запам'яталося: «Тут, по-моєму, йдеться не про дефіцит бюджету. А скоріше про дефіцит совісті».

Чого він прагне? Якої України? Читачі хочуть знати. І не лише це. А й те, який Губський поза залою Верховної Ради. Це — природна цікавість. Адже особистості завжди викликають інтерес. Вони нестандартно мислять, приймають нестандартні рішення. І — відчувають. Мабуть, саме завдяки цьому й встигають на свій поїзд.

— Богдане Володимировичу, може, з цього й почнемо нашу розмову — з поїзда... Адже ви порівняно недавно стали підприємцем. А ким були досі?

— Працював у столичному університеті, викладав на факультеті кібернетики. Займався науковою роботою. Стажувався в Данії.

— Що спонукало вас піти в підприємництво?

— Нові, свіжі вітри в Україні. З'явилася спокуса, яка, до речі, завжди притаманна молодій людині з освітою і нормальними людськими амбіціями. Спокуса зануритись у незвідане, але вже бачене на власні очі і «на дотик» у інших країнах. Прагнув перевірити себе, на що здатний, чи маю достатньо волі та знань.

— Підприємництво — це важко?

— Так. Як і будь-яка нова робота. А в Україні для цього часто потрібні надзусилля.

— Чому?

— Немає правової бази. Часто змінюються правила гри... Складне податкове законодавство.

— Ви вірите в те, що з часом усе зміниться?

— Мусить змінитися.

— Задля цього ви прийшли у Верховну Раду?

— Мені хотілося й хочеться впливати на всі ці процеси. Адже дороги назад немає. Здається, це розуміють усі. Та нам шкодить інфантильність думок і дій.

— У Верховній Раді депутати що- далі повертаються до теми національної ідеї. Яке у вас бачення такої непростої проблеми? Що це має бути за ідея?

— Мені здається, її не можна витворювати штучно. За постановою, указами, за допомогою законів. Вона має народитися природно з наших спільних зусиль, об'єднати нас усіх, зробити суспільство єдиним організмом. Хто був у США, той не міг не бачити, як могутність, авторитет держави, високий рівень життя слугують єдиній великій меті — поступу суспільства. «В цій країні збулися мої мрії, — кажуть прості американці. — Вона любить мене і захищає». Я б дуже хотів, щоб із часом кожен наш громадянин міг так сказати про Україну.

— Ваш погляд дещо незвичний...

— Може... Я лише додам: щодо економічного аспекту національної ідеї, то ми багато в чому повторюємо трагічні помилки політиків Української Народної Республіки, допущені 80 років тому, коли лідери УНР віддали перевагу реалізації ідеологічних засад існування Української держави, про що пізніше справедливо дорікав і собі, й своїм соратникам Володимир Винниченко. Думати й дбати насамперед про економіку в найширшому розумінні цього слова — це означає думати про майбутнє свого народу.

— А що для вас означає це поняття — народ?

— Не хотілося б вдаватися до високого стилю... Мабуть, це — Шевченко, моя мова, це Франкове «Зів'яле листя» і його філософські статті... Це полотна Івана Марчука, це Хортицький козацький степ, зрештою, це мої сини... І — селяни з дерев'яними лопатами на току під час жнив у селі Баландине, що в Кам'янському районі на Черкащині. Продовжувати? Це голос Ніни Матвієнко й Ада Роговцева у виставі «Іду до тебе», про Лесю Українку. І сама Леся Українка... На цьому я зупиняюсь, гаразд?

— Богдане Володимировичу, чому так часто згадуєте Черкащину? Любите цей край?

— Так. І частенько буваю там. У багатьох селах і господарствах у мене є добрі знайомі. Свого часу, працюючи в концерні «Славутич», брав участь у створенні спільних проектів із сільгоспвиробниками цієї області, зокрема з бурякосіючими агропідприємствами, цукровими заводами. Цукрової промисловості господарствам Черкащини концерн «Славутич», Українська аграрна біржа поставляли техніку, пальне, інші матеріали, підтримали фінансово і матеріально колектив Кам'янського машинобудівного заводу. Хочу вірити, що на полях України незабаром з'явиться наш вітчизняний кормозбиральний комбайн «Козак», який нічим не поступатиметься зарубіжним.

— Здається, саме на Черкащині взяв старт огляд-конкурс, започаткований Українською аграрною біржею і газетою «Сільські вісті» на звання «Кращий за професією» серед сільських трудівників?

— Ви не помилились. Саме там ми перевіряли цю ідею — щорічно проводити конкурс.

— І що? Вона виправдала себе?

— Безперечно. Селянам живеться вкрай важко. Без грошей, світла, палива, без нової техніки, добрив. Ані сама біржа, ані її засновники й партнери не можуть взяти на свої плечі те, про що повинна дбати держава — турботу про свого годувальника. Зокрема, дотувати виробництво, послабити податковий тягар. Але ми вирішили зробити те, що можемо: підтримати хліборобів-професіоналів, не дати пропасти досвіду минулого, який є унікальним, піднести престиж праці селянина. Цій меті й слугує наш конкурс.

Торік переможці з усієї України зібралися у Національній опері, нам усім: і учасникам огляду-конкурсу, і його організаторам та спонсорам висловили щирі слова вітання та підтримки вищі посадові особи держави. Це були дуже хвилюючі моменти. Адже будь-яка увага гріє і підносить у власних очах.

— А що нинішнього року? Ви не охололи до цієї справи?

— Ні. Я не з тих, хто спиняється на півдорозі. Навіть якщо відчуваю спротив, якщо комусь не подобається те, що я роблю, коли мене звинувачують, що все це — заради рекламування власної персони. На подібні речі я навіть не хочу реагувати.

— Але реклама власної персони теж інколи не завадить, адже так?

— У розумних межах і дозах. Якщо, звичайно, є що рекламувати. Не слова. Не обіцянки й наміри. А —справи. Вони — дзеркало всього.

— Гаразд. Як у цьому році з оглядом-конкурсом?

Йдемо до фінішу. Обласні огляди вже відбулись у Кіровограді, Черкасах, Вінниці, Львові, Тернополі, Запоріжжі, в Криму...

— Які ваші враження?

— Хліборобський корпус у нас висококпрофесійний. Це справді — сіль землі. Впевнений, Україна відродиться. І цей поступ почнеться з села, її колиски...

— Отже, невдовзі Київ знову вітатиме кращих з кращих?

— Так. У березні. А в травні-червні столиця зустріне тих школярів, хто здобуде першість іще в одному конкурсі «Село моє, ди мене ти єдине...». Українська аграрна біржа проводить його разом із Міністерством освіти. Вже надійшли перші твори, перші оповідання, розповіді підбірки віршів. Вони зворушують. Стільки талантів серед сільських дітей, яка щира й непідробна любов до землі, до своєї малої Батьківщини!

— А звідки у вас цей інтерес до села? Його проблем?

— Я виріс, як кажуть, на асфальті. Але так склалося, що під час роботи у Київському університеті впроваджував обчислювальну техніку в сільськогосподарському виробництві.

— І отримали за це премію імені Миколи Островського?

— Ні. Премію мені присуджено за наукові пошуки в галузі кібернетики.

— Проблемі сучасної економіки присвячені й ваші монографії «Біржові технології ринку», «Національні економіки в глобальному конкурентному середовищі» та «Інвестиційні процеси в глобальному середовищі». Я чула схвальні відгуки про ці дослідження студентів і відомих учених.

— Мені це приємно. Проте вважаю, що тема не вичерпана. Маю багато цікавих матеріалів і спостережень. Дуже хочу, щоб теорія, наукові дослідження наших вчених — усе це працювало на реформи, на зміни в психології багатьох наших господарників.

Мені дуже імпонує вислів із «Катехізису» випускників Гарвардської школи бізнесу: «Оновлюй свої цілі. Застій — це загибель». Водночас вважаю, що Україна має унікальний досвід у сфері високих технологій, а також сільськогосподарського виробництва, його організацій. Такий досвід не можна втратити, від нього не варто відмовлятись. Адже це — наше. Хай інколи здобуто важко, за складних життєвих та історичних реалій. Гасло «Економіка вирішує все» часто з'являлося на наших прапорах. Так, воно актуальне завжди. Але є речі, котрі повністю визначають економіку. Це — законодавство, державна політика, соціальна структура суспільства. Потрібна політична воля для реальних змін.

— Що сьогодні найважливіше в політичному сенсі для України?

— Об'єднатися всім. Досягти злагоди в суспільстві.

— Хто сьогодні спроможний виконати цю місію? Яка партія?

— Не партія. Особистість, яка зможе поєднати в своїх поглядах, діяннях, у своїй політичній та економічній програмі інтереси якщо не всіх, то переважної більшості груп населення. Це має бути сильна і цілеспрямована особистість, яка увібрала в собі найкращі риси свого, українського, народу.

— А що для вас влада?

— Можливість впливати на хід подій через прийняття відповідних законів.

— Що вас захоплює в політиці?

— Сама політика. Хоч у ній багато жорстокості.

— Що відчуваєте, коли люди не приховують свого ставлення до народних депутатів: вважають, що вони, м'яко кажучи, — не «цвіт нації» і найперше для них — власні інтереси.

— Відчуваю прикрість. А дуже часто — якесь внутрішнє незадоволення. Мабуть, воно властиве не лише мені. І причина його очевидна — неспроможність щось змінити.

— Може, в вас говорить нетерпіння молодості?

— Не знаю... Але я з тих людей, які над усе цінують діло, а не слова. Не обіцянки. Людина — це насамперед вчинки. Політика — це теж вчинки.

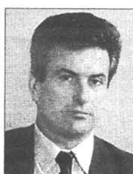
...Після кожної зустрічі з Богданом Губським я думаю ось про що... Він, безперечно, належить до того покоління людей і молодих державотворців, які повинні і які хочуть розбудувати нашу державу, в котрій не буде злиднів, не буде так багато знедолених, ображених, скривджених. В якій діти не житимуть у притулках при живих батьках, а вчителі не страйкуватимуть. Він прагне цього. Й чимало вже зробив задля цієї мети.

Марія ДОНЧЕНКО.

Депутатська недоторканність: за і проти

Саме з подачі політичного істеблішменту, як модно нині висловлюватися, засяяла новими гранями проблема депутатського імунітету та його зняття

Але, спровокувавши черговий спалах пристрастей, політики причаїлися в очікуванні результату. Щоправда, стомлене від нескінченних щоденних життєвих проблем суспільство так і не проковтнуло наживку і відмовилося зробити проблему зняття з депутатів недоторканності проблемою номер один у державі. Не дивно, адже 27 млн. українців (а це 70%) живуть за межею бідності.

Наміри тих, хто порушив питання депутатського імунітету, на мій погляд, легко пояснюються принаймні двома причинами. Перша, доволі традиційна для України кількох останніх років, — перетягування каната між гілками влади з Банкової та з-під купола. І є всього-на-всього черговим рецидивом хвороби під назвою «Хто в домі хазяїн?».

Друга — ще прозоріша і простіша. У парламенті, і це не таємниця, перебувають головні опоненти нинішнього Президента. Тож їх дискредитація є непоганою складовою у майбутній президентській кампанії. Отже, щодо причин порушення проблеми зняття депутатської недоторканності картина більш-менш зрозуміла.

А от що криється за цим таким привабливим терміном —депутатська недоторканність, якщо подивитися на нього очима юриста?

Зазирнемо, так би мовити, у першоджерело, тобто в Конституцію. Відповідно до ст. 80 «народним депутатам України гарантується депутатська недоторканність».

Крім того, народні обранці не можуть бути притягнені до кримінальної відповідальності, затримані чи заарештовані без згоди на те Верховної Ради України. Відповідні положення є і в Законі «Про статус народного депутата України».

Отже, передусім недоторканність — це виняток із загального правила. А винятки завжди, особливо у нашій країні, сприймалися і трактувалися винятково як привілеї. То чи є привілеєм депутатський імунітет? І які ще категорії мають аналогічні привілеї?

За чинним законодавством цей виняток поширюється (або таку саму недоторканність мають) на Президента України (ст. 105 Конституції), кандидатів у Президенти і суддів. Гарантії їх недоторканності закріплено в Конституції та в законах «Про Президента України», «Про вибори Президента України», «Про статус суддів». Приміром, кандидат у Президенти може бути притягнений до кримінальної відповідальності лише за згодою ЦВК, а судді (як і народні депутати) — за згодою Верховної Ради.

Щоправда, поки що йдеться про зняття імунітету лише з народних депутатів. Хоча прізвища тих депутатів, з яких цей імунітет уже хотіли зняти, можна перелічити на пальцях однієї руки. Судді, які, до речі, значно частіше «вилітають» з обойми недоторканних, залишаються, як кажуть, за кадром.

До речі сказати, існування інституту недоторканності цілком узгоджується зі світовими нормами і стандартами та зі світовою практикою, які ми всі у потрібний момент так поважаємо.

Таке поняття, як депутатська недоторканність, є чи не в усіх країнах світу.

І в пострадянських — Естонії, Литві, Білорусі, Росії, Молдові, Узбекистані, Болгарії, Польщі, Словенії, Угорщини, Хорватії, Словаччині, Чехії.

І в країнах з величезним досвідом демократії — США, Італії, Португалії, Франції.

Щоправда, у кожній країні під час розв'язання цієї проблеми є певні юридичні відмінності, що пов'язані з менталітетом, законодавчими традиціями, а також із правовою культурою.

Утім, як завжди, мають місце кілька «але»...

Недоторканність називається у країнах світу не привілеями, а додатковими гарантіями. І головне — ці додаткові гарантії мають цілком конкретні межі, чітко зафіксовані в законодавстві та поширені винятково на сферу правовідносин, що стосуються виконання службових або посадових обов'язків.

Наш депутатський імунітет, якщо уважно проаналізувати чинне законодавство, має абсолютний характер. І, по суті, є панацеєю від усіх існуючих і неіснуючих неприємностей. А це не лише дозволяє (до речі, цілком на законних підставах) уникнути кримінальної відповідальності винним, а й (що не менш небезпечно!) порушує конституційний принцип рівності громадян перед законом.

Недоторканність — це передусім створення відповідних умов для швидкого і безперешкодного виконання, наприклад, депутатських обов'язків.

Приміром, критично виступати в парламенті, перевіряти законність діяльності посадових осіб, здійснювати контроль за роботою державних підприємств, організацій, установ, працювати у виборчому окрузі. Отже, зрозуміло, що за межами цих повноважень діяльність депутата (як і всіх інших категорій «недоторканців») не має забезпечуватися додатковими гарантіями. І недоторканність, у тому числі депутатська, має бути не абсолютною (як це є сьогодні в Україні), а мати винятково обмежений характер. Крім того, переслідування за провину в депутатській роботі, повинно мати цілком конкретні підстави. Що, безперечно, потрібно зафіксувати на законодавчому рівні, і насамперед у Конституції. На мій погляд, такий підхід, по-перше, зведе нанівець надуману проблему недоторканності як таку, а по-друге, унеможливить будь-які спекуляції на цій темі.

Оскільки депутатська недоторканність потрібна для запобігання необґрунтованих обмежень прав депутата у здійсненні ним своїх повноважень, треба чітко зафіксувати у ст. 10 Конституції, по-перше, на які саме правовідносини поширюється імунітет, і, по-друге, у яких випадках і на яких підставах Верховна Рада має право дати згоду на його зняття, а в яких ні.

Насамперед це дасть змогу керуватися не емоціями, а законом. І, безперечно, унеможливить розправу над так званими незручними депутатами. Все перелічене сприятиме встановленню режиму законності в суспільстві.

Так, ч. 1 ст. 80 Основного Закону можна викласти так: «Народним депутатам України гарантується депутатська недоторканність під час здійснення ними своїх повноважень».

Щодо підстав, за яких Верховна Рада не вправі дати згоду на притягнення народного депутата як обвинуваченого, то вони можуть бути сформульовані в такий спосіб: «Якщо встановлено, що кримінальне переслідування ведеться з метою зведення на депутата необґрунтованого обвинувачення за правомірну депутатську діяльність та якщо в результаті виконання службових депутатських обов'язків завдано шкоди охоронюваним кримінальним законом відносинам з метою відвернення більшої шкоди, яка загрожувала державним, громадським і особистим інтересам громадян».

Водночас, на мою думку, Верховна Рада не вправі відмовити в наданні згоди на притягнення народного депутата як обвинуваченого в разі, якщо він скоїв злочин, не пов'язаний з виконанням своїх депутатських обов'язків.

Разом з тим, на мою думку, потрібно зробити уточнення щодо самого поняття «притягнення до кримінальної відповідальності» (ч. 3 ст. 80 Конституції). Оскільки в розумінні і тлумаченні цього поняття немає єдності серед юристів.

Одні вважають, що під ним слід розуміти весь процес притягнення до кримінальної відповідальності: від порушення кримінальної справи і до винесення вироку. Інші переконані, що це — винесення вироку.

На мою думку, притягнення до кримінальної відповідальності тотожне актові притягнення особи як обвинуваченого.

У такий спосіб можна уникнути розбіжностей у трактуванні, але за умови відповідних уточнень у законодавстві.

Крім того, таких уточнень і доповнень потребує і чинне кримінально-процесуальне законодавство. Маю на увазі главу 12 КПК, до якої потрібно внести нові норми, котрі передбачили б порядок притягнення як обвинувачених — народних депутатів, суддів, кандидатів у Президенти.

Підсумовуючи, зазначу, що в умовах демократії, яка дає лише перші слабенькі паростки, не можна вести мову про зняття недоторканності як такої. Тим паче вести мову в цьому аспекті лише про народних депутатів. Доцільно говорити саме про обмеження імунітету і чітке закріплення цього обмеження в українському законодавстві. Тоді й буде менше парадоксів і більше справедливості.

Василь ОНОПЕНКО,
народний депутат України.

Знову про формування бюджету

Україна відстає з реформами

Основна увага в управлінні цими процесами протягом останніх років приділялася макроекономічній фінансовій стабілізації. Це справді важливо. Адже в умовах гіперінфляції досягти зростання економіки неможливо. При цьому страждають передусім найменш захищені верстви населення. Крім того, досягнення фінансової стабілізації та балансового бюджету (з дефіцитом — не більш як 2% ВВП) є обов'язковою умовою фінансової підтримки від МВФ. Про це сказано в Меморандумі економічної політики України, складеному урядом в серпні 1998 року на вимогу МВФ.

Проте фінансова стабілізація — не самоціль. Головне — забезпечити зростання реального сектора економіки. Працюватимуть підприємства — буде стійка фінансова система, і можна буде розв'язати соціальні проблеми.

Тому слід чітко визначитися: що є мета, а що — спосіб її досягнення. Очевидно, зростання реальної економіки — це мета, а фінансове забезпечення цього зростання — вторинне, спосіб досягнення мети.

Коли в США вибухнула Велика депресія, уряд розпочав енергійне державне втручання в економіку, спрямоване на зміцнення промисловості, сільського господарства, створення робочих місць, соціального захисту трудівників. А Україні радять зробити навпаки: ніби фінансова стабілізація повинна автоматично спричинити піднесення економіки! Але само собою це статися не може. Необхідно підвищити ступінь керованості реальним сектором економіки і проводити активну державну політику.

Один із принципових шляхів вирішення цього завдання — ефективніший розподіл господарських повноважень і наявних ресурсів між центром і регіонами.

Однією з причин розпаду СРСР була надзвичайна централізація управління, відчуженість конкретних громадян від влади, обмеженість ініціативи на місцях.

А реальна концентрація влади більша там, де центр звільнений від виконання непритаманних йому функцій. Основа ефективного управління — раціональний розподіл повноважень. Основоположна ідея такого розподілу відома — управління має бути максимально наближене до суб'єкта. Те, що може робитися на місцях, має робитися тут, а не передаватися в центр.

У сучасній Україні основну ідею раціонального розподілу повноважень можна сформулювати так: макроекономічне регулювання, функціональне управління і стратегічні господарські питання — прерогатива центру, а конкретні проблеми розвитку реального сектора економіки на мікрорівні (враховуючи територіальні інтереси та особливості) — прерогатива регіонів, органів місцевого самоврядування.

Не йдеться про регіональний госпрозрахунок і самофінансування. Сьогодні різні регіони мають різні господарські потенціали. Наприклад, виробництво промислової продукції на душу населення в Запорізькій, Донецькій, Дніпропетровській областях у 6 разів вище, ніж у Тернопільській, Херсонській, Чернівецькій. Тому очевидно, що потенціали слід вирівнювати, а без централізованого перерозподілу коштів цю проблему не розв'язати.

Мова — про інше. По-перше, мають бути чітко розподілені повноваження і відповідальність між різними рівнями влади. І, по-друге, при цьому наголос мусить ставитися на розв'язанні проблем на місцях, що означатиме ефективніше наближення управління до людини і підприємства, на якому вона працює. Це забезпечить комплексний розвиток територій за умови раціонального поєднання інтересів держави з інтересами окремих регіонів.

Отже, крім законодавства, слід розробити територіальні плани економічного і соціального розвитку, які мають стати основою єдиного загальноукраїнського плану. В них, природно, треба враховувати не тільки перспективи розвитку комунальної власності, а й усіх підприємств, розташованих на відповідній території. Країна має, нарешті, знати довгочасні орієнтири, що і як буде розвиватись, яких заходів у якій сфері слід ужити, щоб ринок був наповнений якісними вітчизняними товарами.

При цьому необхідно створити ефективний механізм управління об'єктами комунальної власності, які належали б територіальним громадам сіл, селищ, міст.

Отже, потребує докорінного поліпшення робота галузевих управлінь в областях, містах, районах. Їх функції — не в підганянні керівників та спеціалістів, а в методичній допомозі й вимогливості до кінцевих результатів роботи.

Регіони, промислові та сільськогосподарські, разом з центром повинні розробляти і підтримувати гнучку цінову політику, оптимальні держзамовлення, які дадуть змогу планувати виробництво і збут продукції.

І головне, регіональні органи влади мають бути забезпечені необхідними фінансовими ресурсами.

Останнє питання — принципове, бо реально розв'язувати проблеми може тільки той, хто має засоби. Важливо досягти зміни організації бюджетного процесу, забезпечити ефективніше використання кожної гривні з податків, які так важко збирати.

Становище тут складне і заплутане. Рік у рік одна й та сама картина: як новий бюджет, так і нова чехарда з визначенням прибутків територіальних бюджетів. Це супроводжується порушенням чинного законодавства (наприклад, у нинішньому держбюджеті — законів про оподаткування прибутку підприємств і про бюджетну систему). На місцях ніколи не знають, чого чекати наступного року, як у центрі перерозподілятимуть прибутки. І жодного покращення.

Проблему слід розв'язувати принципово. Кожний населений пункт має знати заздалегідь, з яких джерел і як він формуватиме свій бюджет. І хоч би що трапилося, ці правила залишаться незмінні!

Ось варіант: власними джерелами коштів територіальних бюджетів є місцеві податки, у тому числі на нерухомість.

Податок на землі і прибутковий податок закріплюються за територіальними бюджетами терміном на п'ять років і в державний бюджет України взагалі не надходять.

Регулюючими податками є ПДВ і податок на прибуток підприємств. Проте регулювання повинно відбуватися не таємно (як нині), а оприлюднено, згідно з попередньо розробленими правилами. Для цього (як у багатьох розвинених країнах, навіть Росії) за спільними для всіх нормативами відрахувань від цих податків слід формувати спеціальний бюджетний фонд фінансового вирівнювання. А його ресурси розподіляти за відомими всім областям формулами. Аналогічні фонди можна створити і на рівні областей — вже для регулювання всередині окремих районів.

Можливі й інші варіанти. Головне — забезпечити стабільність і прозорість правил бюджетного процесу. Необхідно досягти надходження достатніх коштів до місцевих бюджетів для здійснення повноважень органів місцевого самоврядування.

Щоб здійснити це, потрібна політична сила, яка могла б реалізувати концепцію ефективнішого поділу повноважень, реального зміцнення територій за рахунок концентрації центру на стратегії, а регіонів — на ефективному управлінні реальним сектором економіки, планомірному розвитку господарства.

В нинішніх умовах потрібно об'єднати різні політичні сили. Проте який-небудь союз лівих чи правих неможливий. Тому об'єднання можливе тільки на засадах центристських позицій зі стратегічних питань економічного розвитку нашої держави, з урахуванням думок регіональних політичних рухів.

Володимир РИБАК,
народний депутат України.

Серйозно й надовго

Сьогодні вже ні для кого не таємниця, що Україна перебуває на дні системної економічної кризи, що призвела до небаченого розгулу криміналітету та корупції, соціальної безвиході більшості людей

Не все гаразд і в політичному житті держави. Навесні минулого року Україна зробила півкроку в бік демократії, застосувавши змішану систему виборів до найвищого законодавчого органу країни. Передбачалося, що це приведе до структуризації суспільства, виявить політичного лідера, здатного запропонувати підтриману більшістю програму реформ і дасть змогу, бодай натяком, відповісти на запитання «Куди йдемо?». Не вийшло. На цьому політичному нерестовищі партій зародилося «без ліку й міри» — від давно відомих до найпрогресивніших, і жодна не змогла сформувати парламентської більшості. Фактично вибори значною мірою сприяли структуризації партій, а не суспільства.

Разом з тим виборча кампанія визначила й кілька особливостей. Передусім показала стомленість людей від політики, деяку аполітичність. Підтвердженням цього, на мій погляд, є несподіване проходження в парламент Партії зелених. Проголосувавши за них, виборці керувалися не так виваженістю програмних установок, грамотно побудованою і потужною рекламною підтримкою, як, зневірившись у політиках, віддали свої голоси тим, хто, на їхню думку, від неї дуже далеко.

На жаль, вибори не відзначалися високою політичною культурою. Недовіра до обіцянок партій змушувала багатьох претендентів іти на форсаж подій, психологічний пресинг електорату, роблячи його свідком безперервних сварок, бруду, боротьби компроматів, безпринципних союзів і публічних розлучень. Дискусії і полеміки опонентів часто велися на межі здорового глузду, інстинктів і забобонів, агресія вихлюпувалася через край, виходила з берегів. Неважко припустити, що на такому тлі проходитиме і майбутня кампанія виборів президента країни.

Весняний виборчий марафон підтвердив ще один висновок — про регіоналізацію політики. Скажімо, в Західній і Центральній Україні більше затребувано націонал-демократію, на Півдні та Сході попереду комуністи. Є партії з вочевидь вираженим вузько територіальним впливом: Ліберальна і Партія праці — у Донецькій області, «Громада» — у Дніпропетровській, що, можливо, спричинено цілком певними фінансовими інтересами їх лідерів.

Якщо тут зупинитися в аналізі, то з'ясується, що в Україні є ніша для політичної сили, яка має бути в центрі, між маргінальними течіями, бути без будь-якого чальоту революційності, агресії. Та якщо вона порожня, значить немає у нас такої сили?

Виходить, що в Україні немає партії, яка змогла б об'єднати два береги однієї річки, чия політика була б зрозуміла всім верствам населення, відповідала їх внутрішнім потребам і заповітним сподіванням, незалежно від того, де вони проживають — на Заході чи на Сході?

Гадаю, така партія є. Нею по праву може й повинна стати Соціал-демократична партія України (об'єднана). Причин цього кілька.

В Україні соціал-демократія має досить давню історію. В 90-х роках минулого століття вона стала провідною ідеологією українського народу, захопивши дореволюційний період, революцію, громадянську війну. Політична правонаступність перервала тоталітарний режим. Сьогодні, визнавши помилки минулого, слід звернутися до витоків соціал-демократії — як руху, що найповніше відповідає менталітетові українського народу.

Люди, які проживали на території сучасної України, завжди цінували свободу — особисту, віросповідання, свободу економічну. В наших предків особисті взаємини завжди пронизувало загострене почуття справедливості. І неважливо, чого це стосувалося: розв'язання побутових проблем з кумом, сусідами чи захисту здобутого потом і кров'ю. Саме справедливість у її християнському розумінні змушувала людей завзято захищати своє і невимогливо ставитися до чужого.

Почуття солідарності, колективізму простежується не тільки в патріархальних «толоках», що дожили до наших днів, а й в освоєнні цілини, Сибіру, в інших соціалістичних велетенських будовах, вклад українців у які досить відчутний. До речі, це дуже активно використовувалося радянською системою.

Можуть слушно запитати: а чим об'єднані соціал-демократи відрізняються від інших? Відрізняються. Передусім, і це головне, поставленими завданнями та методами їх реалізації.

Об'єднані соціал-демократи на відміну від лівих пропонують не бідність ділити порівну, а нерівномірно розподіляти багатство. Вони не збираються, вживаючи непопулярних заходів, заганяти до капіталістичного раю залізною рукою, що обстоюють ліберали, і вивертати тим самим більшовизм навиворіт. Крім того, всі ці перетворення мають відбуватися еволюційним шляхом не за рахунок і не на користь корінного етносу.

Зрозуміло, що в об'єднаних соціал-демократів, як і в будь-якої партії, що заявила про своє бажання надовго й серйозно посісти гідне місце в українському політикумі, може бути тільки одна стратегічна мета — влада. Але це солодке слово набуває гіркуватого присмаку, якщо владними повноваженнями скористатися невміло або отримати їх невчасно.

Головним політичним дійством нинішнього року, безперечно, будуть вибори президента країни. Для об'єднаних соціал-демократів дуже важливо, щоб перемогу отримав реформатор, демократично налаштований кандидат, котрий поділяє основні положення передвиборної партійної програми.

Стратегічні міркування виборчої кампанії потребують того, щоб претендент спирався на підтримку певної, бажано сильної і масової, політичної партії. Сьогодні відсутність такої підтримки певніше не достоїнство, а показник слабкості. Схоже, нинішні кандидати в президенти це вже зрозуміли, і ще одним підтвердженням цього, даруйте за каламбур, є союз «Соціально-Демократичного Союзу» з Є. Марчуком.

Ризикну припустити, що стрижнем нинішніх президентських виборів буде ідея «сильної» руки. Об'єктивними умовами для цього можуть бути і авторитарні традиції, які ще сильні в суспільстві, стомленість людей від хаосу, розгнузданості та вертепів, і вимоги навести нарешті бодай якийсь порядок. Та «залізнорукий» президент, прийшовши на цій хвилі до влади, почне згортати реформи, «пресувати» демократію, і тоді залишиться тільки помріяти про побудову сильної соціально орієнтованої держави. Така перспектива аж ніяк не може задовольняти СДПУ (о).

Безперечно, на тривале і серйозне перебування при владі може претендувати тільки сильна партія. На жаль, і об'єднані соціал-демократи не позбулися поки що внутріпартійних негараздів. Їх розв'язанню, визначенню найближчих завдань в організаторській та ідеологічній роботі було присвячено другий етап XIII з'їзду СДПУ(о), який відбувся наприкінці грудня минулого року.

Прийнято рішення всіма наявними методами та засобами нарощувати потенціал партії, покінчити з організаційною недолугістю, подолати період розброду та розхлябаності, стати партією в істинно класичному розумінні цього слова.

Нині СДПУ(о) має сильні позиції в Києві, Ужгороді, Львові, Чернівцях, Харкові, Луганську. Закладаються основи для вагомої присутності об'єднаних соціал-демократів і в інших регіонах країни, створення там міцних і дійових партійних структур.

Скептики стверджують: у СДПУ(о) немає серйозних перспектив, бо слабка соціальна база партії, суспільство бідне, середній клас не сформувався, а отже, не буде й припливу свіжих сил. Це помилка. Хто сказав, що за СДПУ(о) має бути тільки «середній клас»? У програмних документах сказано, що ми —партія тих, хто заробляє на життя чесною працею, а це — кваліфіковані робітники і селяни, фермери, науково-технічна та творча інтелігенція. Так, нині вони несуть найтяжчий тягар соціальних проблем, отож більше за інших мають бути зацікавлені у змінах життя на краще. Їм ще належить стати середнім класом, гарантом стабільного, процвітаючого суспільства, і саме такі люди поповнюють сьогодні наші партійні лави.

Партія, яка претендує на владні повноваження, зобов'язана висловити і своє ставлення до нинішньої влади. Ми вважаємо за недоцільне заявляти, як це роблять інші партії, що перебуваємо в жорсткій опозиції до Президента та нинішнього складу Кабінету міністрів. Ті, хто кричить «Геть усіх!» і діє за принципом «чим гірше, тим краще», так само повинні взяти на себе свою частку відповідальності за те, що відбувається в країні. Хто знає, може, саме їхня позиція, політика «тихого саботажу» не дала змоги нинішній владі здійснити все задумане. Вважаю, що ті, хто заявляє про свою непримиренну опозиційність нинішньому курсу, просто «умивають руки» і займають відверто популістську позицію.

Розумно і доцільно співпрацювати з владою, і підтримувати ті її дії, що збігаються з нашими поглядами. Треба йти у владу, коли хочете, нав'язувати їй своє бачення проблем і шляхи їх розв'язання. Не винних треба шукати, а вихід з вельми непростої ситуації, в якій ми опинилися.

То що пропонують об'єднані соціал-демократи? Програму відродження економіки України на цілком новому технологічному рівні з беззаперечно сильною, виваженою соціальною політикою. Коротко це зводиться до такого.

Перше. Проведення найближчим часом земельної реформи. Безплатне надання всім сільським трудівникам землі призведе до того, що вона, нарешті, матиме свого господаря, що, в свою чергу, збільшить приплив інвестицій у сільськогосподарське виробництво, підвищить родючість грунтів, підніме продуктивність праці. Земельна реформа дасть можливість різко знизити темпи інфляції гривні, зрештою дасть країні заможного селянина і покладе край хронічним злидням українського села.

Друге. Слід активізувати участь України в міжнародному розподілі праці. Для цього необхідно визначити пріоритетні галузі економіки на основі їх пільгового оподаткування, безмитного експорту та інше. Ними мають бути: сільське господарство; харчова промисловість; виробництво теле- і радіоапаратури; автомобілебудування, суднобудування, літакобудування та сільськогосподарське машинобудування.

Кількість галузей пріоритетного розвитку треба суворо обмежити.

Під час законодавчого їх визначення з'являться умови для наступних структурних змін в економіці, переходу до створення менш витратних виробництв. А це основа стабільних темпів зростання внутрішнього валового продукту, підвищення життєвого рівня людей.

Третє. Зниження загального обсягу податків з підприємств до 20 відсотків, а в пріоритетних галузях — до 10. Прибравши податковий прес, ми підштовхнемо виробника до розширення виробництва, освоєння нових видів продукції, до збільшення зайнятості населення, а значить, до більшої його соціальної захищеності.

Постає питання: як домогтися виконання програми?

Тільки конкретними справами, щоденною працею та неослабною пропагандистською роботою. Не насильством, а переконанням, не війною компроматів, а пропагандою своїх ідей, ми маємо намір переконати електорат підтримати нас на виборах і при владі.

Гадаю, що наш стомлений і озлоблений життєвими негараздами народ усе-таки не втратить здорового глузду та мудрості. Люди навчаться відрізняти справжню політику від популярності, курс на створення цивілізованого ринку від економічного прожектерства, необхідну суспільству ідеологію від набору гучних фраз. І тоді, відвертаючись від нагальних проблем, почнуть заглядати вперед, бачити перспективу.

Цей погляд прояснить нашим громадянам: прихід до влади соціал-демократів означатиме істотний прорив через стіну соціально-економічної кризи, гарантії інтеграції з Європою, підтримку Соцінтерну й соціал-демократичних країн, входження як повноправного партнера в русло цивілізованої економіки та політики світового товариства. Погляд у перспективу прояснить громадянам, що загальнонародною партією напевне може стати Соціал-демократична партія України (об'єднана).

Серйозно й надовго.

Микола ПЕСОЦЬКИЙ,
народний депутат України,
член фракції СДПУ(о).

Багатство приростатиме регіонами

А для цього потрібна політична сила

19 лютого 1999 року у Верховній Раді України була зареєстрована нова депутатська група, яка отримала символічну назву «Відродження регіонів». Процес створення групи був нелегкий і триває більш як два місяці. Частково це пояснюється відсутністю досвіду політичної діяльності, частково тим, що всі ми — різні люди. Кожен з нас представляє різні регіони, професійні та соціальні кола, по-різному бачить мету своєї діяльності в парламенті. І те, що сьогодні ми знайшли спільну мову, свідчить: змогли солідаризуватися в головному — у необхідності проведення зваженої державної політики в інтересах своїх виборців, регіонів, усього населення України. Впевнений, що члени групи мислитимуть державними категоріями, зможуть виділити головне та другорядне, у чомусь поступитися своїми амбіціями, знайти компромісні рішення з метою створення міцної законодавчої основи для ефективної життєдіяльності регіонів.

У процесі створення групи було багато розмов і в пресі, і на телебаченні. Дехто казав, що група створюється з метою розвалу НДП, дехто — що вона є об'єднанням нафтогазовиків, дехто — що це намагання об'єднати депутатів-мажоритарників для захисту власних інтересів і лобіювання депутатських зобов'язань. Нехай ці твердження залишаться на совісті цих авторів. Та маю сказати, що нова депутатська група створена з метою формування в парламенті сили, яка відстоюватиме ідеї державної регіональної політики, узгоджуватиме через законодавство інтереси регіонів і центральної влади, сприятиме усвідомленню всім суспільством, що без розробки зрозумілої продуманої державної регіональної політики ми не зможемо вивести державу з кризового стану, в якому вона опинилася.

Хотів би відкинути можливі звинувачення на адресу депутатської групи, що хочемо через відродження регіонів розвалити державу, ослабити центральну владу. Ні, ми хочемо стати активними союзниками центральної влади у цей непростий для всіх нас час.

Коротко зупинюся на ключових проблемах, пов'язаних з регіональним розвитком України та регіональною політикою в Україні. На жаль, у нас чомусь створилося таке враження, що регіональна політика зводиться лише до економічних проблем. Ні! Регіональна політика охоплює питання державного устрою, проблеми місцевого самоврядування, територіальну організацію влади, економіку і соціальну сферу, фінанси, екологію, національно-етнічні проблеми, прикордонне та транскордонне співробітництво та ін. Отже, на мою думку, регіональна політика — це система заходів, що здійснюються державою з метою забезпечення управління політичним, економічним, соціальним, національно-етнічним розвитком окремих територій та адміністративно-територіальних одиниць.

Складними і дискусійними є проблеми політичного розвитку регіонів. Це пов'язано з можливим удосконаленням у майбутньому чинного унітарного державного устрою, участі регіонів у розробці соціально-економічної політики в держава та її реалізації, ролі регіонів у виробленні урядової стратегії та впливі на законодавчий процес. Сьогодні з більшості цих питань ми не маємо навіть найменшого уявлення, за винятком окремих положень, що знайшли своє відображення в концепції адміністративної реформи України.

Український унітаризм має вдосконалюватися через децентралізацію і розширення повноважень регіонів, що не виходить за рамки Конституції України. Тільки на цій основі ми можемо розкрити потенціал окремих регіонів, подолати шаблонний підхід центральної влади до них. Такий підхід сковує сили регіонів і провокує суперечності між ними, особливо по так званій осі «Схід—Захід». Тільки через розширення повноважень регіонів і їх самостійності в економічній сфері ми зможемо досягти єдності українського народу, єдності через різноманіття.

Щодо участі регіонів у розробці загальнодержавної політики, то бажано, щоб асоціації місцевої та регіональної влади, зокрема Асоціація міст України, Українська асоціація місцевих і регіональних влад, стали дійовим чинником, до якого прислуховуватимуться уряд і парламент. Ми вважаємо за доцільне значно підвищити дієвість ради регіонів при Президенті України, тому підтримуємо думку Президента, що ця рада має взяти на себе функції, властиві верхнім палатам у парламентах.

Треба врешті-решт визначитися з тим, як має бути організована влада на місцях. Місцеві державні адміністрації мусять отримати свій правовий законодавчо визначений статус, обласні та районні ради — конкретні функції, які не робили б їх органами, що стоять над місцевим самоврядуванням. Стосовно самого місцевого самоврядування, то цей інститут має розкрити свій великий конструктивний потенціал і стати опорою та фундаментом державної влади. Все це — питання регіональної політики, і про них треба говорити, вони мають стати предметом першочергової уваги парламенту і уряду України за реальної підтримки Президента України.

Принципово важлива складова регіональної політики — це регіональна економічна політика. У Верховній Раді є концепція, запропонована урядом для розгляду у парламенті. На жаль, не можна сказати, що цей документ повною мірою враховує весь драматизм і складність економічної ситуації в Україні. На мій погляд, регіональна економічна політика повинна передбачати реалізацію наступних концептуально важливих завдань:

1. Чіткий розподіл повноважень між органами влади по вертикалі щодо надання відповідних державних та громадських послуг населенню.

2. Розподіл фінансових ресурсів між гілками влади, який відповідав би завданням, що покладаються на кожний рівень влади. Це має припинити перетягування ковдри щодо поділу фінансових ресурсів.

3. Розподіл повноважень у сфері управління державною власністю та корпоративними правами держави в господарчих товариствах між центральними і регіональними органами влади.

4. Захист та узгодження державних і регіональних інтересів у процесі зміни форм власності. Розробка концепції приватизації в галузях економіки, що мають стратегічне значення для України. Узгодження завдань приватизації з інвестиційним розвитком, майновою відповідальністю та розв'язанням соціальних питань.

5. Створення законодавчої бази економічного розвитку регіонів, закріплення права комунальної власності, права власності на землю, місцевих податків та зборів. Це дозволить створити умови для залучення до регіонів інвестиційних та кредитних ресурсів, забезпечить розвиток інфраструктури міст, зростання самостійності регіонів.

6. Створення законодавчої бази, що має забезпечити розвиток власних первинних джерел енергії, зменшити енергетичну залежність держави, диверсифікувати джерела постачання паливних ресурсів, переорієнтувати виробництво обладнання для паливно-енергетичного комплексу на вітчизняні машинобудівні підприємства.

7. Реіндустріалізація регіонів першої хвилі індустріалізації. Зниження впливу техногенного навантаження на регіони, що насичені важкою промисловістю.

8. Створення законодавчих умов для обмеження імпорту сільськогосподарської продукції, забезпечення умов для розвитку вітчизняного виробника в частині розв'язання питань з власністю на землю, пільговим режимом кредитування та інвестування, встановлення паритету цін на сільськогосподарську і промислову продукцію.

9. Формування економічних і фінансових основ місцевого самоврядування.

10. Розробка механізмів співпраці та партнерства в економічній сфері різних рівнів влади. В ринкових умовах неможливо керувати не тільки підприємствами, а й регіонами та містами.

11. Розробка механізмів здійснення державної регіональної економічної політики, зокрема таких, як державні цільові економічні програми розвитку окремих регіонів, створення вільних економічних зон та регіонів прикордонного співробітництва; і не тільки «єврорегіонів», а й регіонів співробітництва з Росією, Білорусією, Молдовою, Туреччиною.

12. Запровадження територіально-економічного та фінансового планування.

13. Створення спеціальних фінансових фондів розвитку регіонів.

14. Держава не може спостерігати, як вимирають цілі регіони, що колись спеціалізувалися на видобутку вугілля. Потрібні активні і рішучі дії з боку держави, щоб дати нове життя цим так званим «депресивним територіям».

15. Розвиток горизонтальних економічних зв'язків між регіонами, включаючи і транскордонні економічні зв'язки. Такі тенденції активно пробивають собі дорогу в Європі, і Україна не може бути винятком у цьому.

Є ціла низка інших економічних питань і проблем, шляхи до розв'язання яких ми повинні знайти в рамках державної регіональної економічної політики. Зокрема, проблеми фінансового рівня, узгодження інтересів бідних територій, забезпечення єдиного рівня життя на всій території держави, те, що називається державним соціальним стандартом, та ін.

Це лише окремі думки щодо того, якою має бути державна регіональна політика в Україні. Ми працюватимемо над розробкою цієї концепції і в порядку законодавчої ініціативи подамо її до парламенту.

І останнє. Вважаю, що регіональний вектор у діяльності державної влади має набути нового звучання, і запорукою цього є створення нової депутатської групи в парламенті — «Відродження регіонів».

Олексій КУЧЕРЕНКО,
народний депутат України,
співголова депутатської групи «Відродження регіонів».

Вітчизняний стиль

Халва по-новомосковськи.

Хоч як намагалися організатори міжнародної виставки-дегустації, що відбулася у Москві, «підіграти» передусім своїм виробникам на зразок знаменитих фірм «Рот фронт», «Коломенская» чи «Тульская лакомка», а стосовно халви вакуумної та соняшникової довелося однозначно віддавати перевагу продукції з невеликого українського містечка Новомосковська. Бо що вдієш, коли кращої й солодшої справді нікому більше не вдається нині виготовляти.

А щодо печива здобного, то на цій виставці взагалі стався «казус». Продукція з Новомосковська знову явно переважала аналогічну навіть найбільших та найменитіших кондитерсько-харчових комбінатів обласних центрів Росії і столиць тепер незалежних держав. То в цій номінації, аби не створювати безпрецедентного іміджу «зухвало» завзятому підприємству з України, зметикували двох перших місць зовсім не присуджувати. Зате третє мусили віддати-поділити відразу між печивом «Дніпро» і «Зорі Дніпра» того самого колективного підприємства «Новомосковське».

Пригадую, колись мої родичі з Києва завжди на гостинець привозили «Київський торт», а собі додому просили неодмінно печиво «Дніпро» чи «Дніпровські зорі». І цей обмін, на їх думку, був більш ніж «еквівалентний».

Отож і поготів викликає захоплення та цікавість, як колишній пересічний завод продтоварів, схожих з яким у містах, містечках і райцентрах України налічується понад півтисячі, спромігся воістину з «бридкого каченяти» перетворитися на красеня-лебедя. Це підприємство не просто не розгубилося і не загубилося, а, навпаки, виокремилося в неповторне. Його директор Володимир Чуйко вважає, що то винятково дякуючи унікальним традиціям. Свого часу солодкі вироби завод постачав тільки землякам. А соромно ж бо людей, яких знаєш і щодня зустрічаєш, частувати несмачними ласощами. Коли траплялися нарікання чи й скарги, їх сприймали за «сімейне» лихо. Всі гуртом керівники, спеціалісти та технологи негайно виїжджали за адресою «тривог» і на місці разом з покупцями з'ясовували претензії до власної продукції. А щоб вона була справді якісна, боронь Боже, чогось недовкладати у тісто.

І Надія Орел, заступник директора з питань виробництва, теж згодна, що почуття власної гідності, навіть самолюбства й гонору, притаманні українським господиням, для підприємства виявилися вирішальними. Надія Павлівна працює тут уже понад сорок літ, відтак знає це «зсередини». Від серця і душі, яких не шкодують, скажімо, робітниці Ольга Щербина та Марія Костенко, котрі також майже сорок років на підприємстві.

І що їх фірмові витвори — печиво «Дніпро», «Зорі Дніпра», «Ягідка», «Полуничне» та «Новомосковське» — уподобали вже не тільки вдома, а й у всій Україні і навіть далеко за її межами, це не випадково. Високий вміст здоби — 450—470 кілокалорій — та розмаїті домішки на зразок меду, горіхів, какао, кориці і фруктових соків та сиропів роблять печиво за смаком таким оригінальним, що пальчики облизуєш, коли їси. Як і цукрові сорти печива «Привіт», «Апельсинове» чи «Шоколадне», виготовлені новомосковцями, належать до неповторних ласощів, котрі над усе полюбляють діти.

Новомосковці випускають ще й пряники з натуральними наповнювачами-солодощами. Скажімо, начинені медом. Не знаємо, як де, а на Дніпропетровщині ці пряники з рук вихоплюють. Свідків «ажіотажу» скільки завгодно і у фірмовій крамниці на вулиці Комсомольській обласного центру, і на Центральному ринку «Озерка». Жінки-робітниці КП «Новомосковське» небезпідставно шкодують, що не повезли свої пряники на згадану вище міжнародну виставку-дегустацію «Інтерсолодощі». З'ясувалося, що найвищої нагороди там не змогли здобути вироби ні «Серебряного бора» з Москви, ні навіть знаменитого «Тульского пряника». Наші були б, не сумніваються робітниці, а разом з ними не сумнівається і начальник лабораторії Валентина Велівна, неодмінно найкращі. З чим ми мусимо погодитися, бо самі куштували їхні казкові пряники-медяники.

Хоч не тільки, звичайно, давні традиції в нагоді стають підприємству. Нові — пов'яза-

Використають шанс вижити

Розвиток паливно-енергетичного комплексу має стати пріоритетом для нашої держави

У комітетах Верховної Ради України

Величезну кількість різноманітних пропозицій вислухали члени Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки під час виїзного засідання минулої п'ятниці в місті Енергодарі Запорізької області. За словами голови комітету Михайла Ковалка, «народні депутати повинні були, з одного боку — оцінювати виробника, а з другого — стояти на позиціях споживача й захищати його інтереси, поставити знак тотожності в балансі попиту і пропозиції електричної енергії».

Завдання завдань, бо ситуацію, що склалася з енергозабезпеченням народного господарства України, визнано як критичну з точки зору енергетичної безпеки держави. Серед основних причин такого стану комітет називає недосконалість нормативно-правової бази, що регулює відносини в електроенергетиці, відсутність ефективної структури управління галуззю, невизначеність у розподілі повноважень і відповідальності між органами державного управління і державного регулювання, відсутність збалансованої тарифної і цінової політики на енергоносії. Ще у першому кварталі минулого року мав бути розроблений законопроект про основні засади функціонування оптового ринку електричної енергії України — відповідно до Перехідних положень Закону України «Про електроенергетику». А уряд вніс його на розгляд Верховної Ради України лише нинішнього березня.

Законопроект Кабінету міністрів, як і альтернативний проект закону, поданий народними депутатами — членами паливно-енергетичного комітету, базується на обраній ще 1994 року концепції функціонування оптового ринку електроенергії, що призвела до «віртуальної реальності». Тому комітет одноголосно вирішив за необхідне вийти з пропозицією до Кабінету міністрів України щодо утворення робочої групи на чолі з першим віце-прем'єр-міністром України Володимиром Куратченком з метою узгодження позицій стосовно організації оптового ринку електричної енергії та підготовки на основі внесених законопроектів та пропозицій, розглянутих на першому виїзному засіданні комітету в Івано-Франківській та Львівській областях, а також на другому — в Енергодарі, узгодженого проекту закону «Про основні засади функціонування оптового ринку електричної енергії України».

Неможливість за нинішньої законодавчої бази включити основні механізми функціонування енергоринку, за словами першого віце-прем'єр-міністра В. Куратченка, викликала останнім часом надходження пропозицій з регіонів про створення регіональних ринків електроенергії, регіональних розрахункових центрів, про перехід на прямі угоди між виробниками та постачальниками електроенергії. Виявила таке бажання і Запорізька область. Комітет Верховної Ради висловився за необхідність детально вивчити ініціативу запорізьких облдержадміністрації та обласної ради стосовно проведення регіонального експерименту з докорінного покращення енергозабезпечення народного господарства. Тим самим погодившись із твердженням президента Запорізької атомної енергетичної корпорації В. Бронникова, що «вперед Україна поведе себе сама. Підтримуючи одна одну, промисловість і енергетика використають свій шанс вижити».

Володимир ДУПАК.

Енергодар
Запорізької області.

Заява Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації

Ситуація, що складається з початку минулого року в інформаційній сфері держави, викликає особливу тривогу й занепокоєння. Тому Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації змушений зробити цю заяву.

Перші симптоми наступу на свободу слова, на демократичні завоювання Української держави були проявлені до засобів масової інформації, позиція яких не збігалася з позицією й діями виконавчих структур влади. Будь-яка критика їх або окремих високих посадових осіб викликала нечуваний спротив. Як наслідок, з'явилися судові позови на суми, сплачувати які засоби масової інформації неспроможні за нинішньої економічної ситуації. Так було припинено випуск газети «Всеукраинские ведомости», розпочалася безпрецедентна боротьба з опозиційною «Політикою», розглянуто і задоволено упереджені позови до регіональних ЗМІ, зокрема Харківської, Полтавської, Дніпропетровської, Хмельницької, Кіровоградської, Донецької областей.

Цілком очевидно, що все це суперечить вимогам Конституції України, закону «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», іншим чинним законам держави.

Здавалося б, за цієї ситуації на захист видань, свободи слова й думки мали б виступити Генеральна прокуратура України, Міністерство інформації. Однак цього, на жаль, не сталося. Більше того, Мінінформ обрав іншу позицію, по суті — розправи із ЗМІ, невгодними діючій виконавчій владі.

Чого вартий лише приклад з газетою «Правда Украины»! Спочатку Мінінформ заборонив випуск газети під приводом неправильно оформлених засновницьких документів, затим владні структури розпочали на колектив редакції колосальний тиск, підсилений пропагандою послужливих виконавчій владі засобів масової інформації. Нарешті, заарештували головного редактора газети О. Горобця за сумнівним звинуваченням.

Члени Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації, усвідомлюючи всі наслідки таких дій до опозиційних ЗМІ чи просто незалежних ЗМІ, виступили на їх захист. Було зроблено ряд заяв, депутатських запитів, надіслано чимало листів на адресу Президента України, Голови Верховної Ради, Генерального прокурора з проханням захистити ті чи інші засоби масової інформації, окремих журналістів від очевидної політичної розправи.

До речі, на захист ряду засобів масової інформації виступила і Верховна Рада України.

Однак виконавча влада не стала боронити свободу слова, а отже — гарантувати конституційні права преси, радіо і телебачення. Навпаки, провівши, так би мовити, експеримент з деякими ЗМІ і ніяк за це не відповівши, вона з новою силою продовжила наступ на свободу слова нинішнього року, позначеного виборами Президента України. В хід пущено нові форми й методи утисків — від судових позовів до дій фіскальних органів.

Так, нещодавно було зупинено випуск газети «Киевские ведомости», вихід в ефір аналітичної програми по каналу Ай-Сі-Ті-Ві. Розпочато тиск на канал ММЦ-СТБ, довкола якого відбуваються тривожні події з кримінальним відтінком. Про це було повідомлено телеглядачів, а керівництво ММЦ-СТБ звернулося по захист до Президента України, Голови Верховної Ради, Генерального прокурора та Уповноваженого з прав людини.

Можна ще і ще продовжувати перелік фактів, що однозначно вказують на протиправні дії в інформаційній сфері, на утиски ЗМІ і журналістів, на перерозподіл засобів масової інформації між певними владними структурами.

Таким чином, під загрозою опинилась не лише свобода слова, а й майбутнє інформаційної галузі держави.

Щоб запобігти цьому, щоб ми не втрапили в ганебну ситуацію, коли виконавча влада керує всіма ЗМІ і диктує свою волю, нав'язує позицію, вказує, що і як писати, тобто діє авторитарними методами, Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації закликає Президента України, Голову Верховної Ради України, народних депутатів, усіх, до чиєї компетенції належить ця гостра проблема, рішуче стати на захист свободи слова, демократичних засад держави. Лише спільними діями ми можемо зробити все, щоб Україна справді належала до країн з усталеною демократією, з високим рівнем цивілізації.

Це чудово!

Та ще й здобне печиво і пряники-медяники, від яких любителів ласощів і за вуха не відтягнеш...

ні з розбудовою «Новомосковського», обладнанням його сучасною технікою, в тому числі і імпортною, передусім фасувальною, запровадженням досконаліших технологій. Дивовижно, але директор Володимир Чуйко не скаржиться на теперішні труднощі та податкові негаразди, а віднаходить можливості і кошти, щоб справді закуповувати пристойне устаткування та розгортати виробництво. І використовувати віднині лише фірмові, тому оригінальні, рецептури, котрі ніде більше не мають аналогів.

І колективне підприємство, може, й не так швидко, як хотілося б, але будується й оновлюється, наче нічого нищівного навкруги і не відбувається. Володимир Гнатович, схоже, за кредо поклав собі принцип, що справді хоч скільки не промовляй слово «халва», солодше в роті від того не стане. А треба працювати — винахідливо, наполегливо і послідовно. Підприємство фактично спроможне постачати свою продукцію всій Україні. Потужностей уже створених і створюваних вистачить на всіх. Про що це свідчить? Отож бо! Або якщо тепер говорити про пакування й фасування продукції в привабливі обгортки та ємкості, що ще недавно було мало не ахіллесовою п'ятою нашої харчової промисловості, то вже нині «Новомосковське» практично нічим не поступається перед «близьком» пихатого Заходу. В перспективі щодо цього й поготів усе буде «о'кей». Себто, гаразд.

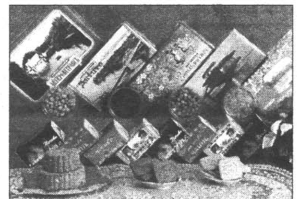
До речі, про халву. Раніше КП «Новомосковське» її не випускало. Випускало лише сировиною-напівфабрикатом соняшниковобілкову масу, яку передавало іншим виробникам. Обставини спонукали самостійно зайнятися халвою. І виготовляти «Цукрову», «Ванільну», з долученням арахісу, шоколаду чи так, як це в дусі традицій підприємства, — за смаковими якостями найкращі від інших. Більше того, вперше в Україні і оброблену у вакуумі — «Новомосковську». Для цього Володимир Чуйко разом з науковцями та конструкторами Харкова створив спеціальні агрегати, які авторами запатентовано.

І марно дивуватися, що відкриті підприємством у Києві, Дніпропетровську, Харкові і Кіровограді, Кременчуці і Дніпродзержинську, ще в кількох містах спеціалізовані магазини-філіали невдовзі стали відомі споживачам передусім халвою, котру вони пропонують. Таку смакувати нам досі просто не доводилося. Для Володимира Чуйка показник передусім те, що і у «розбещеному» солодощами Львові новомосковську халву покупці «розбирають-розмітають в один момент». А для нас, гадаємо, важливіший інший: колективне підприємство незабаром зможе виготовляти своєї халви п'ять з половиною тисяч тонн на рік — цілком достатньо, щоб уся Україна нею ласувала.

Адже халва «Новомосковська» — це натуральне соняшникове насіння, вона не містить усіляких синтетичних «здобрювачів»-компонентів та консервантів, як то з надлишком містить деяка імпортна солодка продукція. Що ліпше — «товстий-товстий шар» сумнівного шоколаду чи порція новомосковської халви з натуральної сировини, — зрозуміти, здається, неважко.

Адже наше населення зрештою дістало урок схаменутися: наскільки «домашні» продукти харчування, в тому числі й солодощі, кращі, корисніші, поживніші, безпечніші, ніж іноземні.

Тим паче маємо тепер знати, що в Україні щойно з'явилася нова торгова марка —

«Чудово». Марка КП «Новомосковське». Побачите на гарних коробках з печивом, халвою чи драже спокусливий напис «Чудово» — і не сумнівайтеся, і не вагайтеся.

Адреса підприємства у Новомосковську на Дніпропетровщині — вулиця Микити Головка, 7. Телефони: (05612) 2-53-46 та 2-36-93. Телефон/факс —2-35-93.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Новомосковськ
Дніпропетровської області.

Ми б загинули, якби не гинули

Відповідь письменникові Захарченку, і не лише йому

> *«Питали його також і воїни: а нам що робити? І казав їм: нікого не ображайте, не оббріхуйте і вдовольняйтеся своєю платнею».*
> **Євангеліє від Луки. Глава 3, 14**

Пам'ять

Завершував і здавав книгу — «Не вбиваймо своїх пророків!», тому із запізненням прочитав у «Літературній Україні» за 14.01.99 р. лист голови Ради ветеранів О. Момотенка та допис Т. Єжелова з Миколаєва «Свідчать документи» (!), а також «коментар фахівця», доктора історичних наук В. Кучера «Дійти історичної правди». І стало прикро і за давнього мого знайомця Єжелова, і за невідомого доктора Кучера: обоє, свідомо чи не свідомо, намагаються кинути тінь на нашу священну Перемогу над фашизмом! І все це робиться з подачі письменника, лауреата Шевченківської премії Василя Захарченка, який ніяк не вгамується у своїх намірах принизити всенародний подвиг хоч би й перебільшенням наших і без того кривавих, небачених за історію воєн втрат, звинуваченням маршалів, генералів, солдатів у невмінні воювати. («Війна у війні». — «Літературна Україна», 29.10.1998).

Що це за манія — глумитися й зловтішатися з перемоги свого народу, з його незчисленних втрат, перебільшуючи їх та перекручуючи перипетії війни — священної війни проти фашистського нашестя на рідну землю?! Все це за межами здорового глузду, суперечить елементарному гуманізму. А варто б схилитися перед подвигом кількох поколінь, перед їхньою самопожертвою і тяжкими випробуваннями, перед ранами їхніми, каліцтвом і стражданнями. Як можна дорікати і глумитися над Перемогою, добутою такими жертвами, такою кров'ю!? Та ми ж фашизм перемогли, який намірявся винищити цілі народи, всіх слов'ян як неповноцінну расу, а євреїв уже планомірно винищував, перемоловши в концтабірному молоху та спаливши в крематоріях шість мільйонів стариків, жінок і дітей з п'ятнадцятимільйонної світової популяції. Остаточно вирішила «єврейське питання» таки Червона Армія ціною нечуваних втрат, а не союзники, що, хитруючи, відкрили другий фронт лише в другій половині 1944 року, здавши Польщу за 14 днів, Францію — за такий самий термін. Розпочавши наступ 10 травня 1940 року, німці за три доби прорвали в центрі лінію Мажино, взяли її центральний пункт зв'язку й управління — Седан, форсували Маас, подолали Альпи і вирвалися на плато Лангр, на оперативний простір. Танки Клейста і Гудеріана за кілька днів подолали відстань у 640 кілометрів, розсікаючи Францію по діагоналі, позбавляючи її генеральний штаб управління військами, і вийшли у верхів'я ріки Сомми. Оце й був кінець прекрасної Франції, зрадженої недолугими «умиротворителями»-мюнхенцями типу Леона Блюма та Даладьє. Бо вже поворот на схід вздовж океанського узбережжя та вихід військ Рунштедта під Дюнкерк, звідки панічно тікав з необладнаного узбережжя на плавзасобах увесь англійський експедиційний корпус, кидаючи техніку і озброєння, здійснювався в обстановці повної капітуляції. Це була ганьба і нікчемність перед лицем високоорганізованого й відмобілізованого вермахту та його генерального штабу на чолі з Браухічем та Гальдером.

Ви цього хотіли і в нас, панове Захарченко, Єжелов і ви, шановний докторе історичних наук В. Кучер?! Так, був несподіваний напад, віроломний і підлий. А чого іще чекати від фашистів? Була й непідготовленість та невідмобілізованість армії. Так, може, поспівчувати треба було б нам, гуманістам, а не втішатися з цього, потираючи руки та злорадствуючи? Над ким глумимося? Над своїм народом? Над його кривавими втратами? Над смертями мільйонів юних синів? Над стражданнями його й поневіряннями по фашистських концтаборах та підприємствах?! А що було б, якби й ми не зупинили Гітлера, хоча б і ціною немислимих втрат? Хіба «Майн кампф» та план «Барбаросса» не намалювали нам картину доконечного світового панування «вищої раси» над усім людством? Хіба там не описано, якими саме методами виконуватиметься й здійснюватиметься оте панування? Ви що забули про це, пане фахівець, пане доктор? Захарченкові можна не дивуватися: він не воював (п'ятилітнім під стіл пішки ходив), історію воєн не вивчав. Єжелов хоч і брав участь у бойових діях, теж дилетант у воєнних ділах. А от вам я дивуюсь: як можете ви — доктор історичних наук — оцінювати війну лише за втратами і повторювати брехливі тези Юрія Афанасьєва та його Міжрегіональної депутатської групи з Росії, що поголовно збагатилася і поголовно таки подалася в бізнес?! Це ж наклепники й демагоги!

І Василеві Івановичу Захарченкові перебільшені втрати (й без того вражаючі, що їх не можуть підрахувати й досі найдосвідченіші фахівці!) знадобилися не «для історичної правди», як ви кажете, а для приниження нашої перемоги, подвигу радянського народу у Великій Вітчизняній війні, яку тепер називають не інакше, як другою світовою, бо це не подобається новому насаджувачу «нового порядку» та його пригінчим. І навіть мені вписують тепер у біографію, що я учасник не Великої Вітчизняної, а другої світової. Спасибі за честь! Я знаю, де і в якій армії воював і пишаюся цим! І нікому не дозволю топтатися на нашій славі, нашій пам'яті, по головах, які зложили в нерівній боротьбі з фашистськими поневолювачами мої бойові друзі!

Історична правда, докторе В. Кучер, Захарченкові та Єжелову ні до чого — їм аби тільки подвиг наш принизити. Перемогу нашу над фашизмом під сумнів поставити, а найгеніальнішого полководця другої світової, визнаного всім світом Г. Жукова оголосити браконьєром. Іч, яке слівце припасували!? А де ви були, як гриміло?! Як Жуков урятував у найтяжчу осінь сорок першого Ленінград, замінивши бездарного Ворошилова, а потім Москву відстояв у запеклих боях проти завойовників Франції, покорителів лінії Мажино — всі вони були під Москвою: «все промелькнули перед нами, все побывали тут». Всіх їх розгромлено там і розвіяно міф про непереможність вермахту! Хіба можна про це забувати?! Або воювати, або підраховувати втрати — іншого не дано!

Найкраще про це сказав ще за 480 років до нашої ери видатний державний діяч та полководець Афін (давня Греція) Фемістокл: розбивши перського царя Ксеркса та потопивши його флот біля острова Саламін, він наразився, повернувшись в Афіни, на докори аристократів за великі втрати. «Ми б загинули, якби не гинули!» — сказав він їм і з цими словами лишився в історії навіки.

А з чим лишаєтеся ви, панове, перебільшуючи зумисне і вороже наші й так тяжкі та непоправні втрати? Хіба-таки винні мої п'ятеро дядьків, як соколів, що полягли в битві з ворогом на різних фронтах? Чи мої бойові друзі, товариші по 101-му гвардійському полку, яких я хоронив на плацдармах за чужими ріками? Чи мої командири, мої незабутні наставники, що, як могли, берегли нас, а самі гинули на наших очах: командир нашого полку підполковник Коновалов, колишній директор сільської десятирічки зі Смоленщини чи начальник штабу красунь-москвич капітан Лучин, чи старший лейтенант Сухов, наш командир роти, на рік молодший за мене? Його зрізали фашистські кулеметники на Темпельгофському аеродромі — він лежав навзнак на молодій зеленій траві і перекочував голову з боку на бік, коли ми прибігли під вогнем, щоб витягти його, і я підклав руку під його кучеряву голову, і мої долоні повні були його мозку і загуслої крові, бо куля увійшла над лівою бровою, а на потилиці виламала йому череп. Я й тепер відчуваю своїми долонями той мозок і ту загуслу кров. Міші Сухову, який жодного разу ні на кого з нас не крикнув навіть у бойовій обстановці, було тоді дев'ятнадцять, а почав воювати він з-під Сталінграда. Навіщо ви кидаєте тінь на пам'ять отаких людей?! Тільки через те, що вони не українці?

Та й українців ви не шануєте за те, що вони разом з іншими народами стали на шляху фашистського поневолення і перед лицем вселенської загрози поклали на вівтар загальної перемоги й відстоювання честі та свободи мільйони юних життів своїх славних синів і дочок.

— Господи! Як багато нас повбивано, зґвалтовано, понівечено! — волаємо живі, оплакуючи своїх друзів та командирів.

— Ні! — гукаєте ви, Василю, а за вами й послужливий Єжелов. — Вас повбивано аж он скільки! В чотирнадцять разів більше!

Ну то й що? Радіти накажете? Втішатися? Зловтішатися? Злорадіти? Яку мету переслідуєте ви? Одну-єдину, що б ви там не казали: принизити нашу перемогу над фашизмом! Чи благородна ця мета? І кому ви віддаєте перевагу? Нам чи фашистам? Альтернативи у війнах не буває. Може, вам ближчі й рідніші каральні батальйони «Нахтігаль» та «Ролланд»? 14-та дивізія СС «Галичина»? Тоді, як кажуть на флоті, «у матросов нет вопросов». Зоставайтеся серед своїх обранців. Але не лізьте в душу переможцям фашизму! Не диктуйте нам, як святкувати 9-го травня. Самі знаємо. І вас не питатимемо. Бо хто ви? Не сурганьтеся зі своїм статутом у чужий монастир, бо серед фронтовиків однодумців і спільників все одно не знайдете.

«Війна у війні» — назвочка, скажу я вам, пане Захарченко, хоч куди! От тільки чужа: у своїх воєнних щоденниках Олександр Петрович Довженко саме й ставив цю проблему. Та ще як! Ми вмремо, а так не напишемо. Нічого й братися. Ви ж пристойний письменник — навіщо вам повторювати чужі зади? Там хоч вистраждано, а у вас — вимучено: політиканством тхне, намаганням потрафити заокеанським новим хазяям, котрі давно применшують наш вклад у війну і перемогу, щоб прикрити своє хитрування, бездіяльність та свої бариші. Тягнули з відкриттям другого фронту аж доти, доки ми увірвались у Європу. Все сподівалися, що німці переінакшать хід війни. Тоді вони збагатилися б ще більше. Коли б і ми отак хитрували, то війна точилася б і досі. Або Гітлер завоював би увесь світ і найперше знищив би саме хитрунів. Ми билися з вермахтом сам на сам, полишені нашими «союзниками». І вистояли! І поклали голови свої і за них. А ви тепер «на користь чи в догоду», як пише Ліна Костенко, ще й звинувачуєте нас за це, чужіший за них, за отого дядька Сема, що наживався на війні, а тепер наживається на нашій біді.

Прочитавши ваші «Білі вечори», я не сподіваюся стягнути вас із призьби — сидіть собі на ній, скільки заманеться. Але не судіть нас і наших загиблих на фронтах товаришів з її «висоти» — не звинувачуйте їх і нас за те, що ми «гинули, щоб не загинути». Щоб і вас, малого, не знищили фашисти як представника неповноцінної раси, за їхнім расистським визначенням слов'янства, яке й нині декому муляє очі. Погляньте, що роблять із сербами — представниками слов'янства і православ'я у Центральній Європі!? А як їх винищували у війну ставленики фашизму — усташі полковника Павеліча?! Те саме продовжується й тепер.

Расистська теорія та ідеологія — вічна. Змінюються тільки її носії. Перемігши кайзерівську Німеччину у першій світовій війні, патріоти класичних європейських демократій дивувалися й обурювалися виразові «чужа війна», вживаному модерними авангардистами типу Аполлінера чи комуністом Анрі Барбюсом, а потім їхніми молодшими послідовниками аж до початку другої світової війни. А Хемінгуей вісімнадцятилітнім покинув тихий Оук-парк під Чикаго й відправився добровільно захищати Італію та її тисячолітню класичну культуру від вандалів Габсбурзької Австро-Угорщини, що давно поневолила талановитий італійський народ. А вилікувавшись від тяжкого поранення під Капоретто на річці По, подався на локальну греко-турецьку війну, звідки надсилав вражаючі репортажі: «І артилерія стріляла по своїх, і англійський військовий спостерігач плакав, мов дитина». Таких репортажів світові агентства за всю історію війн не знали. З цих телеграфних репортажів у «Торонто-стар», «Ассошіейтед прес» та «Рейтер» виникла прекрасна книга новел «В наш час», а потім «Чоловіки без жінок», «Переможець не одержує нічого». Кращі новели в усій світовій літературі про війну.

Звичайно, одні воюють, інші сидять по норах, якщо є вибір. А якщо нема, то й на війні зостаються «внутрішніми емігрантами», як Аполлінер та інші модерні поети. Їх призивали за загальною мобілізацією воєнного часу. І для них, вихідців із благополучних родин, війна й справді була чужою: у громадян світу батьківщини нема й не буває. А в кожного з нас була Батьківщина — ви хоч гопки скакайте, хоч запінюйтеся, а вона була, вона нас учила й виховувала, якщо ми не сиділи на призьбі та не ховалися від життя, а жили разом із народом своїм, ділили все, що нам і йому випадало. Нас теж мобілізовували — такий закон війни: будь-яка війна з давніх-давен починається мобілізацією. І мені дивно, що «фахівець», доктор історичних наук обурюється тим, що в армію набирали чи забирали цивільне населення. Відколи світ стоїть, так було завжди під час війни. Це аксіома, основа бойового розгортання військ, переведення в бойовий стан дивізій, полків, батальйонів мирного формування за мобілізаційним планом, який є в кожному генеральному штабі будь-якої країни. І поповнення завжди відстає в бойовій підготовці від кадрової армії.

Нелегко було нам, Василю, залишати не лише призьби нашого дитинства, а й рідні хати, села, степи, поля й дороги і йти в безвісті, назустріч ворогові. Та ще якому ворогові! Але йшли не лише з принуки, не тільки з мобілізаційної необхідності та зі страху перед карою за дезертирство. Йшли й за покликом сердець, знаючи, що так треба: крім тебе нікому захистити матір і сестер, малих братиків і старих бабусь. Тому це була наша війна — наші поразки, перемоги, наша спільна кров, яку треба було проливати в боях з ворогом. Наші втрати у цій священній війні теж священні! І не набавляйте їх нам, ми й так ситі ними по горло, щоб іще ви, дилетант, посипали рани наші сіллю, ятрили давно вже надірвані стражданнями і втратами серця. Дайте нам спокійно дожити те, що нам відведено Богом чи долею. Скільки там його залишилося! І скільки нас залишилося — жменька. А от не даєте і вмерти спокійно — лізете зі своїми порадами, як нам відзначати День Перемоги. Для вас це, може, й ніщо, а для нас — пам'ять про нашу бойову молодість, про друзів відшумілої в боях юності, про бойових сподвижників і командирів, яких хоронили чи покинули на полі бою під кулеметним вогнем, бо — атака: вперед і вперед, до отих висот чи німецької оборони за Віслою чи за Одером. А то й Берлін, задимлений і розбитий союзною авіацією, займає півсвіту громаддям развалищ, за якими так легко й зручно тримати оборону, а нам його треба взяти якнайшвидше, щоб покінчити з війною. Отож і поставала дилема: або пан, або пропав! Усі на війні були рівні перед долею. «Кому память, кому слава, кому темная вода — ни приметы, ни следа...» — писав Твардовський.

А ще він писав: «До чего же вы, ребята, молодой еще народ! Я б не то еще сказал бы, про себя поберегу. Я б не то еще сыграл бы! Жаль, что лучше не могу...» І за цим вчувається такий жаль, такий сум, така любов до оцих безвусих захисників людства від фашизму, домівки від непрошених гостей, Батьківщини — від агресора.

А в нас випадок безпрецедентний! Як можна вишукувати найбрехливіші компроматівні матеріали, для чого збирати ворожі вигадки і радіти саме вигаданим втратам власного народу?! По-моєму, такого не траплялося по обидві сторони відшумілих фронтів. Тут ми, українці, перевершили всіх оцією зловтіхою над власними втратами, як і давнім прислів'ям «моя хата скраю». Хоч гармати коти, а ми сидітимемо на призьбі під отією самою крайньою хатою, наче й діла нам ні до чого немає. Ну й до чого ми досидимося? «Нащо живем? Чого бажаєм?» Що хочемо довести? І кому?

Нам, фронтовикам, ви нічого не доведете! Бо мілко плаваєте. Та й не в тій посудині. На ваші дилетантські потуги дивитися і сміх, і гріх. Бо якби ми не вміли воювати, то такого вишколеного й досвідченого ворога, що завоював майже всю Європу, висадився за один день по всьому арктичному 1200-мильному узбережжю Норвегії від Тронхейма до Нарвіка, а потім ще й у Північній Африці одразу взяв Ель-Аламейн, розбивши 6-ту англійську армію Окінлека та 8-му Уейвелла одним 5-м танковим корпусом Роммеля, ми б ніколи не змогли! Отак недолуго переписувати історію не беріться, елементарно не знаючи її. Краще набутий у Великій Вітчизняній війні досвід, оті бойові традиції покласти в основу нашої воєнної доктрини, ніж паплюжити й компрометувати нашу Перемогу.

«Зоставте мертвим хоронити мертвих», — заповідав Ісус, покидаючи Єрусалим, коли книжники і фарисеї вигнали його звідти з його учнями. Залиште й ви, Василю, досліджувати й аналізувати війну справжнім дослідникам-професіоналам. Бо дилетантам робити там нічого. Навіть у підрахунках втрат, особливо з лихими, політиканськими намірами. Мертвим, як відомо, не боляче. Мертві за себе постояти не можуть. Але є ще ми, їхні бойові друзі. І ми не дамо безкарно топтати їхню пам'ять, їхню славу і добре ім'я. Не оббріхуйте мертвих, звинувачуючи їх у невмінні воювати. Вони достойно боронили свою землю — це визнали найвизначніші генерали й фельдмаршали вермахту Гальдер, Рундштедт, Манштейн, Гудеріан. Почитайте їхні мемуари!

Якщо ж ви вирішили пожаліти нас, живих і мертвих, то я нагадаю вам вірш Семена Гудзенка: «Нас не нужно жалеть, ведь и мы никого не жалели. Мы пред нашим комбатом, как пред Господом-Богом чисты...»

Тож не вам вторгатися у святая святих нашого солдатського братерства, що ніколи не відводило погляду ні від втрат, ні від поразок, та й перемоги свої береже в пам'яті, як святиню!

Нам ви нічого не доведете: у нас своя солдатська й фронтова правда, а у вас своя — не знаю яка, на чиє замовлення?

Тільки не на замовлення солдатських вдів і матерів, якщо вони ще залишилися. І не на замовлення дітей та онуків, яким мало радості від чуток про те, що їхні батьки й діди загинули, бо не вміли воювати. Бо хто кого переміг у цій Великій Вітчизняній та й у другій світовій війні?!

Що ви собі думаєте? Ви обдарований чоловік! Навіщо вам здалася отака халепа — принижувати наш подвиг, нашу Перемогу! У багатьох в оцьому ринковому «раю» це єдина втіха! А ви й ту намагаєтеся відняти. За яким правом? З якою метою?

Хай ваша лють і помста за проведені в ув'язненні дні, місяці і роки спрямовується на справжніх винуватців, а не проти свого народу, який переміг фашизм і врятував людство.

Олександр СИЗОНЕНКО.

Не треба принижувати подвиг народу, нашу Перемогу!

Грані однієї особистості

18 березня генеральному конструкторові запорізького машинобудівного конструкторського бюро «Прогрес» імені академіка О. Івченка Федору Михайловичу Муравченку виповнюється 70 років.
Доктор технічних наук, лауреат державних премій СРСР та України, кавалер багатьох орденів і володар інших нагород він 45 років конструює авіаційні двигуни. Дуже складну цю техніку створює праця сотень і тисяч людей і вимагає від них багато. Але найбільше має вкладати в спільну справу керівник усієї цієї роботи. І довгий шлях Федора Михайловича в авіабудуванні виразно висвітлив грані його незвичайної особистості.

Наступник

Конструкторське бюро «Прогрес» Муравченко прийняв із рук свого попередника Володимира Олексійовича Лотарьова. Це був відомий конструктор, який умів розв'язувати головоломні завдання. І ті справжні «технічні ізюминки» (так казав про них О. Антонов) виводили запорізькі авіаційні двигуни, а за ними й літаки, на найвищий світовий рівень.

Зрозуміло, що замінити такого лідера було непросто.

А ще складніше — продовжити справу й традиції видатного засновника КБ Олександра Георгійовича Івченка. Учасник розробки перших радянських авіамоторів він буквально з руїн і власноруч зводив нове конструкторське бюро, в холодних цехах виготовляв деталі та по-батьківськи плекав новий творчий колектив.

Співпрацюючи багато років дуже тісно і плідно із запоріжцями, Олег Костянтинович Антонов відзначав велику їх згуртованість і дружбу. «Запорізьке КБ, — казав він мені, — нині, напевно, найсильніше. У якому відношенні? Моральним духом. Вони дружно беруться і одержують чудовий результат. А в інших КБ й хороші головні та генеральні конструктори, та якось не клеїться».

У житті КБ були періоди й завдання, які, здавалося, не можна подолати й подужати, і лише справжній ентузіазм та самовідданість усього колективу давали змогу виходити з найскладніших ситуацій. І вся ця налаштованість у всьому йшла від генерального конструктора, а потім і від його учнів-наступників. Ми, казав сам Івченко, запорізькі козаки, і все робимо надійно. І двигуни запорізького КБ «АІ» ставилися на літаки Ан-10, Ан-12, Ан-24, Ан-26, Ан-124, Ан-225, Іл-18, Як-40, Як-42, вертольоти Н. Камова та інші машини. І навіть перший серійний вертоліт М. Міля Мі-1 оснащено двигуном запоріжців.

Зрозуміло, що, приймаючи в травні 1989 року величезне, з багатотисячним колективом, з незчисленними зв'язками з суміжниками, замовниками, партнерами підприємство, Муравченко мав порівнювати себе зі своїми попередниками. І в КБ, зрозуміло, порівнювали нового генерального с попередніми.

В КБ Муравченко прийшов ще 54-го року і формувався у всіх на виду, під наглядом О. Івченка та В. Лотарьова. З посади інженера-конструктора він піднімався черговими службовими східцями: начальник групи, начальник конструкторської бригади, ведучий, заступник генерального і перший заступник керівника КБ, нічого не пропускаючи і всюди проявляючи себе і набуваючи делалі більшого досвіду, широти поглядів і глибини мислення, а отже й розуміння суті роботи з людьми. І якщо колись, згадував ветеран А. Ярошенко, тих, хто приходив до нього у справах, Івченко зустрічав запитанням: "Як у тебе справи?", так і Муравченко часто свої бесіди з керівниками підрозділів починає словами: "Як твої люди?".

Дуже показово, що, ставши генеральним, Федір Михайлович віддав належне засновникові КБ — О. Івченку і до його 90-річчя домігся присвоєння підприємству його імені. Сам він з цього приводу говорив про наступність традицій, про вірність сформованому Олександром Георгійовичем духу.

А оцінити гідно свого попередника може лише не менш велика особистість.

Інженер-конструктор

Генеральний конструктор — це той, хто стоїть на чолі великого інженерно-конструкторського комплексу. Тому поруч зі всілякими рисами керівника він має бути конструктором: спеціалістом, який за кульманом створює щось нове, придумує невідомі доніні конструкції, вузли й машини. Має бути творцем. І глибоко любити свою справу, тобто авіацію.

А перш ніж стати інженером-конструктором, Федір Муравченко трохи навчався в Дніпропетровській спецшколі ВПС.

Це перше долучення до авіації і визначило життєвий шлях Федора Михайловича, і він вступає до Харківського авіаційного інституту.

Коли молодий спеціаліст Муравченко прибув до Запоріжжя, наше авіабудування переживало серйозний етап — створювалися літаки з турбогвинтовими двигунами. Два конструктори — С. Ільюшин та О. Антонов проектували для пасажирської та військово-транспортної авіації величезні Іл-18, Ан-10, Ан-12. А двигуни для них мали дати два КБ — запорізьке й куйбишевське, і переможця в цьому змаганні ставили «на крило».

Це був новий рубіж. Івченко казав: або КБ опанує реактивну техніку й залишиться в авіації, або його закриють. І роботу розгорнули справді грандіозну.

Шукали й створювали нові матеріали. Підбирали суміжників. Організовували виробництво, розширювали і формували колектив, і в цей момент Муравченко включився в роботу. Проявив він себе добре, і з січня 1959 року його було призначено начальником групи запуску.

Менше, ніж за рік — начальником бригади більшого вузлового підрозділу з виходом на закінчену «продукцію».

Те, чим займалася бригада, для КБ було цілком незнайомою справою. Попередні двигуни внутрішнього згоряння мали свій запуск, а на нових, газотурбінних, використовувати стару систему було неможливо. Доводилося все придумувати. І, як стверджують спеціалісти, бригада Муравченка розробила так звану повітряну систему запуску, а сам керівник передбачив її перспективність: нині її застосовують майже у всіх літаках, це свого роду авіаційна класика.

Успішно виконавши завдання і довівши «тему» до логічного завершення, 1960 року Федір Муравченко отримав нове призначення — керівник бригади камер згоряння. Перехід цей відбувся у складний для КБ час — після катастрофи літака Іл-18.

Генеральний, аналізуючи причини катастрофи, вирішив звернути особливу увагу на конструкцію камер згоряння двигуна АІ-20 і на цю роботу поставив Федора Муравченка. Було тоді йому тридцять один рік, та крім молодечого запалу мав новий начальник щось таке, що дозволило досвідченішому знавцю людей Івченку зробити таке призначення. І тут його неабиякий інженерний талант дав можливість віднайти оригінальні, піонерські, рішення так званих кільцевих камер згоряння. Багато технічних знахідок у конструкції були його особистим творчим досягненням. Їх у тій чи тій модифікації й досі використовують у газотурбінних авіадвигунах.

У ці самі роки в КБ з розмахом, хоча і з труднощами, створювали дослідницький комплекс і під конструювання підводили могутню наукову основу. Муравченко це використовував широко. Він, зокрема, освоїв нові методи стендового доведення вузлів і деталей і це знімало необхідність вдосконалення їх уже на самих двигунах. Все це значно скорочувало витрати і підвищувало надійність двигуна. Чимало часу було приділено використанню нової техніки для дослідження вібраційних характеристик лопаток компресора і турбіни, інших найбільш відповідальних вузлів двигуна.

Ведучий

У своїй бригаді начальником пробув недовго, і в березні 1965 року його призначили провідним конструктором з дуже актуальної й просто безмежної проблеми — застосування двигунів у народному господарстві.

Давно, ще з перших поршневих моторів, О. Івченко прагнув знаходити своїм двигунам якомога ширше застосування. Так з'явилася знамениті бензопила «Дружба», і нині, мабуть, мало хто знає про її запорізьке походження. Ще двигуни «АІ» ставили на морські й річкові судна, бурили нафтові та газові свердловини, крутили генератори й виконували інші, зовсім не «авіаційні» обов'язки. Переведені на важкі види палива й навіть на газ вони стали знахідкою для далеких бурових та селищ.

Разом з дивовижною винахідливістю (сьогодні — морякам, завтра — нафтовикам, потім — транспортувальникам газу) ця робота вимагала тонкого вміння налагоджувати ділові зв'язки, встановлювати партнерство, брати до уваги інженерні проблеми з економікою і ще багато чого.

Вважаю, саме тут виявився й склався той комплекс якостей, які висунули Федора Михайловича на наступну сходинку. А коли В. Лотарьов вийшов через хворобу на спокій, він очолив усе конструкторське бюро «Прогрес».

Тепер він уже визначав технічну політику всієї роботи, ідеологію нових двигунів й вінцем цієї діяльності став перший вітчизняний і єдиний у світі гвинтовентиляторний Д-27. Такої конструкції ніде більше немає — за своїми параметрами, за низкою технологічних рішень він перевершує зарубіжні аналоги.

Стоїть цей двигун на найсучаснішому літаку АНТК імені О. Антонова Ан-70.

Творча дружба двох конструкторських колективів під керівництвом П. Балабуєва та Ф. Муравченка дала цей чудовий за визнанням фахівців усього світу результат.

Стратег

Конструкторське бюро Федір Михайлович очолив у кінці епохи могутності військово-промислового комплексу взагалі й авіабудування зокрема.

Заміть колишньої стабільності фінансування, гарантованості замовлень і солідності становища новий генеральний одержав розрив наукових, виробничих та господарських кооперацій, що складалися десятиліттями, майже цілковите припинення державних замовлень і через це неминуче скорочення робіт. Якось у бесіді він скаржився на майже цілковиту відсутність бюджету й бідкався з приводу нинішнього важкого становища.

Річ у тім, що робота над науково й технічно складними двигунами вимагає певної кількості голів і рук, суворо визначеного комплексу досліджень і контролю, життєво необхідного поєднання зусиль десятків і навіть сотень підприємств, НДІ, лабораторій. Їх практично не можна скоротити, «заморозити», а тим більше залишити на майбутнє. І чи не найголовнішою турботою генерального (з попередньою зайнятістю технічними завданнями) тепер стає життєзабезпечення КБ в буквальному розумінні цих слів. І ось тут і виявляється набута на різних темах широта конструкторського кругозору та орієнтація на потреби народного господарства, яке називається ходовим словом «ринок».

Але якщо раніше цей «ринок» значною мірою визначав із Москви Держплан з іншими відомствами, то нині ринок доводиться шукати й завойовувати самому, освоюючи нову тематику й визначаючи її на перспективу. Обмежене колись режимними умовами КБ тепер активно виходить на іноземних партнерів. Усе це непросто для звиклого до інших, регламентованих і суворо централізованих правил поведінки керівника великого підприємства. Та ще такого специфічного, як конструкторське бюро авіаційних двигунів. Єдиного, до речі, в Україні.

І ми знаємо, як невміння вписуватися в нові умови життя призводить до занепаду й навіть краху колись квітучі НДІ, заводи, КБ.

Запорізький «Прогрес» не загинув, він продовжує працювати й давати нові й модифіковані двигуни. «Може, коли-небудь хтось із наших нащадків, аналізуючи історію створення такого унікального за задумом двигуна, як Д-27, не повірить, що таке могло бути й назве це черговим слов'янським чудом», — вважає ветеран КБ А. Щолок.

Ось у цьому, власне, і полягає вся стратегія генерального конструктора Федора Михайловича Муравченка. Коли не можна відступати вбік і слід брати відповідальність на себе. Вона допомогла йому вистояти в непростій боротьбі проти спроб «реструктуризації», а по суті, знищення підприємства, вона допомагає й тепер бачити перспективу.

Так виявляється його давно помічена соратниками якість лідера.

Допомогла вистояти колективу й ділова зв'язка, яка склалася з найпередовішим заводом «Мотор Січ», і особиста дружба з його генеральним директором В'ячеславом Олександровичем Богуслаєвим. У ці важкі часи двох генеральних можна весь час бачити разом. І, виступаючи, вони уособлюють запорізький авіадвигунний комплекс.

Людина

За уявленнями, що склалися в нашій практиці, генеральний конструктор Федір Михайлович Муравченко належить до людей доволі високого державного й суспільного статусу. Його попередник показував мені не без почуття гордості особисте поздоровлення до свята від Л. Брежнєва. Нагороди, привілейоване становище незмінно супроводжували таку, загалом рідкісну, кар'єру. А відомо, як можуть впливати (і впливають) становище, посади, звання на людину.

Федір Михайлович Муравченко ще застав цю всесоюзну й навіть всесвітню відомість генеральних і теж опинився (хоча й менше за своїх колишніх колег) на гребені високої слави. Але як О. Івченку, О. Антонову службова висота не завадила зберегти притаманну їм простоту й душевність у взаєминах з людьми, так і новий їх наступник не змінив своєї натури.

Він, як і раніше, доступний і до нього можуть додзвонитися й достукатися люди незалежно від посади. З ним легко розмовляти, і на тебе не тисне (як буває) його висока посада. В оцінці людей і подій він щирий і неупереджений.

Федір Михайлович уже не співає й не танцює, як замолоду в колі друзів. Але він усе так само випромінює енергію, доброзичливість, з ним легко спілкуватися, ловити рибу, полювати, а то й посидіти за столом з друзями та соратниками. Та я й сам бачив, як рівно й по-товариському поводить себе генеральний у тісному колі з ветеранами, перед якими сфальшувати просто неможливо.

Пам'ятаю, коли років двадцять п'ять тому він уперше розповів мені про Івченка, це був не лише володар солідної посади заступника головного конструктора, а й жива, товариська, з гумором людина.

Й багато років по тому генеральний конструктор підвозив мене до готелю і, вийшовши з машини (а через минулу хворобу йому це було важко робити), тепло й по-дружньому попрощався, подякувавши за книжку про О. Івченка. Це був жест людини, яка не забуває, що навколо нього й поряд із ним теж люди.

Недавно я його запитав: 70 років — це що таке? Черговий рубіж? Підбиття підсумків? Зупинка? Перехід на «заслужений відпочинок»?

І генеральний конструктор запорізького машинобудівного конструкторського бюро «Прогрес» імені академіка О. Івченка відповів:

— 70 років — це скоріш за все останній проміжний фініш, коли приймається рішення: йти далі чи зупинитися. Незалежно від того, хочеш чи ні, підсумки підбиваються й реально оцінюються сили.

У минулому залишилися мета, величезна енергія, витривалість, які часто компенсували нестачу досвіду. А на нинішньому рубежі є головною рушійною силою є набуті з роками мудрість і досвід. І мимоволі думаєш: ото якби раніше був такий досвід, то менше доводилося б даремно витрачати енергію.

Але, мабуть, це не так. Величезний досвід загасив би пошук і енергію й проміжний фініш не відбувся б. Так, було б втрачено молодість. У моєму віці головне — використовуючи досвід, обіпертися на енергію більш молодих, передати їм свої ще далеко не повні пізнання.

Пощастить, підтримають — можна буде йти далі.

В'ячеслав МОЇСЕЄВ.

З ювілеєм, Федоре Михайловичу!

У номер

✔ Дніпропетровськ

Запишіть мене до профспілки

Республіканська профспілка працівників наукових та виробничих підприємств розпочала індивідуальний прийом «добровольців» до своїх лав. Хоч би де і ким ти працював, можеш вступати до цієї незалежної і досить авторитетної організації, яка давно здобула визнання своїм захистом прав та інтересів людей найманої праці у всіх без винятку сферах діяльності.

✔ Хмельницький

Шепетівська борона для «Джона Діра»

До весняно-польових робіт Шепетівський завод культиваторів випустив серію нового устаткування, яке може агрегатуватися як з вітчизняними тракторами, так і з тракторами фірми «Джон Дір». Нові дискові борони мають ширину 8,4 метра. Та особливо оригінальністю відзначається посівний агрегат, який одночасно розпушує, подрібнює й вирівнює грунт, а також сіє зерно на ширині 3,6 метра. Новинка не тільки забезпечує скорочення строків посівної, а й істотно заощаджує пально-мастильні матеріали та кошти. От тільки б мали КСП за що їх купити.

✔ Житомир

Точка з газом

У закритому військовому містечку, що сховалося серед лісів кілометрів за сорок від Житомира, радість: усі 720 сімей тепер можуть користуватися газом. Тільки торік військова частина перерахувала в бюджети всіх рівнів більше мільйона гривень. «35-й арсенал», як називають це оборонне підприємство, успішно справився з відповідальними контрактами, освоїв ремонт найсучасніших засобів протиповітряної оборони. А в тому, що працівники «арсеналу» не мерзли, заслуга ще одного підприємства Міноборони, яке освоїло випуск газових котлів, що використовуватимуться надалі й на інших військових точках.

✔ Тернопіль

Де-не-де знов з'явилась ДНД

Сорок років тому в Тернополі було створено першу добровільну народну дружину. На початку 90-х в обласному центрі нараховувалось 17 тисяч дружинників. 1994 року добровільних помічників міліції розпустили, та торік, з ініціативи міського голови Тернополя Анатолія Кучеренка, громадський порядок разом з працівниками роти патрульно-постової служби та солдатами Національної гвардії почали охороняти 2200 добровільних помічників. Добру роботу тернопільських дружин МВС України нещодавно відзначило почесними грамотами.

✔ Вінниця

Найліпший дояр — «Брацлавчанка»

Перших сто тисяч гривень державного лізингового кредиту отримав колектив АТ «Брацлав», що в Немирівському районі. Це дало можливість відновити роботу підприємства — єдиного в державі виробника доїльного обладнання для тваринницьких ферм. Вісім установок «Брацлавчанка» уже відправлено в господарства області, ще стільки буде передано споживачам найближчим часом. Протягом року з конвеєра зійде чотири тисячі «Брацлавчанок» —їх виготовлення фінансуватиме держава. Як повідомив директор підприємства Микола Михайленко, йдеться не лише про підтримку АТ «Браглав». Проблема оновлення доїльних установок має державне значення: 90% наявних вичерпали свій технічний ресурс і потребують заміни.

✔ Фотофакт

У повному розпалі польові роботи на півдні Миколаївської області. Добре перезимувала пшениця на ланах КСП «Гур'євський», яке очолює Віктор Губанов (ліворуч). Нині в інших господарствах Новоодеського району теж провадиться підживлення озимих.

Фото Дмитра ЛАСКИНА.

А дні тут довгі і печальні

«Позаду — життя, а що попереду?»

Жителька села Сварицевичі, що в Дубровицькому районі, Параска Кирилівна Макарчук, після того, як всеньку ніч згорьована пролежала на свіжій могилі сина, тяжко захворіла, і ноги відмовилися ходити. Отож змушена була наглухо забити двері й вікна у рідній домівці та переселитися в будинок для одиноких колгоспних пенсіонерів. Голова місцевого КСП «Партизан», на утримані якого перебуває заклад, не заперечував, бо ж із своїх 79 років жінка більше трьох десятиліть пропрацювала в городній ланці.

... Уже сім років живе у цьому будинку бабця Параска. Дні тут довгі. Єдина втіха — телевізор і радіо, які зв'язують з навколишнім світом. А ще споглядання через вікно вулиці, де час від часу бачить заклопотані обличчя односельців.

Годинами, без утоми, розглядає фотокартки чотирьох своїх дітей, які попросила повісити на стіні біля ліжка. Двоє синів ще змолоду відійшли у вічність. Син Павло мешкає із сім'єю в сусідньому селі Золотому, дочка Тетяна — у Тальнівському районі на Черкащині. Односельці не раз їздили в ті місця на заробітки, розповідали, що Тетяна не бідує — вже й власне авто придбала. Жадібно те слухала бабця Параска, перепитувала, раділа за доньку: добре, що хоч не повторилася її доля, коли за мізерну платню колгоспниці виводила чотирьох дітей в люди. Хоча й важко було, але не так одиноко... А коли місцеві вчергове зібралися на Черкащину, бабця Параска передала доньці й онукам гостинець. А ще — 30 гривень, що їх відкладала зі своєї 36-гривневої пенсії. Але так і не дізналася старенька, чи ж сподобалися гостинці доньці — одинадцять років не було від неї звісточки...

Няня Галина Чудінович, яка доглядає бабцю Параску та ще сімох одиноких старенньких, бачить, як жінка сумним поглядом проводжає листоношу, як її очі вдивляються в кожний силует тих, хто з'являється на подвір'ї інтернату, шукають рідне обличчя. Адже двадцять шість правнуків й онуків дочекалася старенька, та роз'їхались вони по Україні і забули про її існування. Але бабусине серце не тримає зла. Ось і нещодавно, коли приїздила онука, зраділа, тицьнула дівчині останні двадцять гривень: ладна все віддати, аби тільки її не забували...

Які б чудові назви не придумували для таких закладів (вони, без сумніву, потрібні), але в селі Сварицевичі мешканцям його не заздрять, бо що не кажіть, а в родинному колі старість не така похмура. Однак для його мешканців будинок — це порятунок від холодної і голодної смерті. І справжнім ангелом для них є няня Галина Чудінович, яка знається на характерах і звичках старенньких, а тому знаходить з ними спільну мову. І не тільки. Вона своєрідний їхній духівник: їй звіряють бабусі свої біди й болі так само, як і завідувачці Антоніні Вишневській та кухарю Ганні Мандзюк. Оце й увесь обслуговуючий персонал із загальним місячним фондом заробітної плати 113 гривень. Але жінки задоволені й цим, бо знають, що місцевому КСП «Партизан», в якого проблем і так вистачає, невигідно утримувати такий заклад — 20 тисяч гривень на рік.

Та, як сказав голова КСП Анатолій Гребінь, будуть і надалі утримувати інтернат, хоча робити це з кожним роком дедалі важче. Ось нині через високі ціни за опалення змушені були відключити його у господарському приміщенні, де їдальня, куховарня, кімната відпочинку, ванна. Голодними не сидять, проте й калорійної їжі бракує. Про масло забули, хліб від літа купують за власні гроші, мило і пральний порошок, ліки — також.

Однак кожна потайки відкладає копійчину на смерть, щоб хоч поховали гідно...

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

За чисті товарно-грошові взаємини

(Початок на 1-й стор.).

За словами заступника голови Державного комітету України у справах захисту прав споживача Анатолія Кирильчука, коли ще кілька років тому до них по допомогу зверталися переважно пенсіонери, то нині свої права споживачів активно обстоюють середній клас, представники «нових» українців.

Переважна частина скарг стосується продуктів харчування. У цій номінації закид щодо поганої якості найчастіше спрямований до алкогольних напоїв, м'ясних і кисломолочних виробів. Раз у раз порушують права користувачів у житлово-комунальній сфері та зв'язку. А найбільше потерпають від телефонного «тероризму». Мені розповіли трагікомічну історію однієї з жертв «насильства» засобів зв'язку. 80-річний дідусь одержав рахунок у тисячу гривень за... сексуальні телефонні послуги. Завдяки комітету споживачів моральне обличчя дідуся було реабілітовано, а рахунок анульовано.

Діяльність комітету викликає невдоволення, а часто-густо й агресивність з боку тих, хто чесно торгувати не хоче.

Кримінальний бізнес, звинувачений у всіляких правопорушеннях, безжально мститься: вчиняються напади на працівників органів захисту прав споживача, трапляються й фізичні розправи, шантаж, підробка документів... Тому, як повідомив Анатолій Кирильчук, проводяться комплексні перевірки об'єктів торгівлі і сфери побуту спільно з правоохоронними і податковими державними органами.

У трудовому пориві, разом зі світовою спільнотою відзначаючи День прав споживача, українські охоронці цих прав настійливо радять співвітчизникам завжди вимагати у продавця сертифікат якості продукції і не забувати чек на покупку, щоб «у разі чого» допомогти вам захистити порушені права в суді.

Ольга ВІТЕР.

Вчимося захищатися, панове!

Ошукували споживачів завжди. Нині це роблять удосконалено, з розмахом. Втім, не можна сказати, що споживач сам на сам залишився з виробником неякісної продукції. Окрім державних організацій, права споживачів захищає Українська асоціація споживачів (УАС) — структура громадська. Слово — її президентові Олегу САМЧИШИНУ.

— Олегу Тимофійовичу, коли і з якою метою було створено асоціацію?

— Її було створено в листопаді 1989 року розпорядженням уряду України на базі Федерації профспілок України. Вже тоді було зрозуміло: зусиллями самих чиновників захистити споживача неможливо. До справи має прилучитися громадськість. Нині УАС є повноправним членом Всесвітньої організації захисту прав споживачів.

— Державні структури мають механізми впливу на тих, хто зачіпає інтереси споживача. Як діє асоціація?

— Ми відстоюємо інтереси споживача у найцивілізованіший спосіб: забезпечуємо юридичну допомогу, виступаємо його представниками в суді.

— Чи є якийсь показник ефективності вашої роботи?

— Звичайно. З 1993 року до судів було подано більш як вісім тисяч позовів, три чверті яких виграли споживачі. Впевнений, що ми змогли б домогтися більшого успіху, коли б наша система була досконаліша, а споживачі — обізнаніші в юридичному відношенні.

— Чи можна детальніше про механізм захисту?

— Громадянин, який вирішив, що його права як споживача зачеплено, пише на нашу адресу скаргу або приходить з нею (Київ-32, вул. Комінтерну, 23. Українська асоціація споживачів. В областях адресу можна дізнатися за довідкою). У заяві викладають суть справи, додають необхідні документи. Наші юристи уважно вивчать її, зроблять висновок, у чому конкретно порушено права, допоможуть грамотно сформулювати позов. Після цього направляють офіційне подання на адресу винних у порушенні з вимогою відшкодувати збитки. Коли претензіями нехтують, справу передають в суд, де ми відстоюємо інтереси позивача.

— Юристи працюють на громадських засадах?

— Плата за послуги вельми помірна. Адже до нас звертаються ті, хто зазнав значних матеріальних і моральних збитків. До того ж частину гонорару сплачують після виграшу справи в суді.

— А який рекордний виграш?

— Торік споживач виграв у суді міста Харкова у представника АТ «АвтоЗАЗ» близько 27 тис. гривень.

Найчастіше такі конфлікти виникають з туристичними фірмами. Прикладів позитивного розв'язання на користь споживача можна навести чимало.

Валентин БЛУДОВ.

«Споживачу! Будь пильний — не отруїсь, не оступись, не обпечись...»

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

До уваги акціонерів ВАТ «Універмаг «Україна»!

Повідомляємо про внесення до оголошеного Порядку денного Чергових загальних зборів акціонерів, що відбудуться в м. Києві 30 березня 1999 року, питання:

6. Внесення змін та доповнень до Статуту ВАТ «Універмаг «Україна».

Правління

Тетіївський районний суд Київської області повідомляє, що 9 квітня 1999 року об 11 год. у приміщенні Тетіївського районного суду, що розташований за адресою: м. Тетіїв, вул. Леніна, 15, буде проведено аукціон з продажу майнового комплексу—Тетіївського підприємства по забезпеченню нафтопродуктами, який розташований за адресою: м. Тетіїв, вул. Київська, 19, заставленого АТЗТ «Київнафтопродукт».

Для участі в аукціоні необхідно внести на рахунок № 25308201419002 Тетіївського районного суду, код 02894585 у Тетіївському відділенні РАК АПБ «Україна», МФО 321381, 10 відсотків початкової вартості майнового комплексу. Початкова вартість вказаного майнового комплексу становить 2019997 грн. 00 коп.

Прийняття заяв на участь в аукціоні припиняється за три дні до його проведення.

За довідками звертатися: м. Тетіїв, вул. Леніна, 15, Тетіївський районний суд. Тел.: 5-27-63. Час роботи з 9-00 до 18-00.

Уведомление

Правление ОАО «Трест Донбассдорстрой» сообщает измененную повестку дня общего собрания акционеров, которое состоится 30 марта 1999 года.

Повестка дня:

1. Отчет председателя правления «О финансово-хозяйственной деятельности ОАО «Трест Донбассдорстрой» за 1998 год. Основные направления деятельности и распределение прибыли».
2. Отчет и заключение наблюдательного совета и ревизионной комиссии по балансу и результатам финансово-хозяйственной деятельности ОАО «Трест Донбассдорстрой».
3. О внесении изменений в:
— устав ОАО «Трест Донбассдорстрой»;
— положение о правлении;
— положение о наблюдательном совете.
4. Выборы наблюдательного совета и его председателя.
5. Выборы ревизионной комиссии.
6. Утверждение «Основных направлений финансово-хозяйственной деятельности ОАО «Трест Донбассдорстрой» на 1999 год».

Начало собрания в 11-00.

Регистрация акционеров с 9-00 до 10-45.

Для участия в собрании при себе иметь:
— паспорт;
— доверенность на право участия в собрании для представителей акционеров.

Место проведения: 340055, г. Донецк, пр. Комсомольский, 3 (актовый зал строительного техникума).

Контактные телефоны: (0622) 93-44-35, 337-23-83, 92-91-29.

Уважаемый акционер!

Открытое акционерное общество «Луганскводстрой» уведомляет, что общее собрание акционеров состоится 28 апреля 1999 г. в 11 часов по адресу: г. Луганск, ул. А. Линева, 75.

Начало регистрации в 8 часов 30 мин. Для регистрации необходимо иметь паспорт, представителям акционеров — доверенность на право участия в собрании.

Повестка дня:

1. Отчет о результатах финансово-хозяйственной деятельности общества за 1998 год. Основные направления деятельности на 1999 год.
2. Отчет ревизионной комиссии за 1998 год.
3. Порядок распределения прибыли за 1998 год и плановый на 1999 г. Утверждение суммы и размера дивидендов.
4. Списание и реализация основных средств. Справки по тел.: 95-53-09 в Луганске.

Правление ОАО.

Інформація про емітента ВАТ «КІБЕР»

Найменування емітента:	Відкрите акціонерне товариство «Виробничо-будівельний комбінат КІБЕР»
код ЕДРГОУ	05445400
№ свідоцтва про державну реєстрацію товариства та дата видачі свідоцтва	№ АТ-76 від 11.08.98 видано: Мінська райдержадміністрація м. Києва
Місцезнаходження:	254080, м. Київ, Новокостянтинівська, 4-А
Телефон, телефакс	417-06-04
Основні види діяльності	Випуск залізобетонних виробів і конструкцій
Кількість акціонерів	199
Чисельність працівників	212
Статутний фонд	640871
Прості іменні акції (кількість та частка в статутному фонді)	28420, 100 %
Дата проведення останніх зборів	25.03.1998 р.
Найменування та місце знаходження реєстратора	ВАТ «Кібер»

Основні фінансові показники

ПОКАЗНИКИ (ЗНАЧЕННЯ ВКАЗУЮТЬСЯ В ГРН).	РІК звітний	РІК попередній
1. Виручка (валовий доход) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за вирахуванням державного регулювання цін, ПДВ та акцизного збору	3097500.00	2845200.00
2. Балансовий прибуток (збиток)	25000.00	-120600.00
3. Всього по активах балансу	7168700.00	6145200.00
4. Всього зобов'язань	2385500.00	1377400.00
5. Статутний фонд	640871.00	640871.00
6. Номінальна вартість акції	22.55	22.55
7. Нерозподілений прибуток	0.00	0.00
8. Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	0.00	0.00
9. Дивіденди, нараховані на одну просту акцію	0.00	0.00

ВАТ «Укрграфіт» повідомляє, що чергові загальні збори акціонерів відбудуться 30 квітня 1999 року о 14-й годині за адресою: м. Запоріжжя, вул. Лізи Чайкіної, 50, Палац культури ВАТ «Запоріжвогнетрив». Реєстрація учасників зборів проходитиме 30 квітня 1999 року з 11.00 до 13.00 за місцем проведення зборів. Для участі у зборах при собі мати:
— паспорт або документ, що посвідчує особу;
— представникам акціонерів — доручення, оформлене згідно з чинним законодавством, та документ, що посвідчує особу.

Порядок денний:

1. Звіт правління про підсумки фінансово-господарської діяльності ВАТ «Укрграфіт» за 1998 р., затвердження річних результатів діяльності і балансу ВАТ, звітів і висновків спостережної ради та ревізійної комісії за 1998 р.
2. Про зміну номінальної вартості акцій у зв'язку з їх дробленням за рішенням органу приватизації та форму випуску акцій ВАТ «Укрграфіт» нової номінальної вартості.
3. Про внесення змін та доповнень до статуту та внутрішніх документів ВАТ «Укрграфіт».
4. Про порядок розподілу прибутку за 1998 р.
5. Про основні напрями діяльності ВАТ «Укрграфіт» та плановий розподіл прибутку у 1999 р.

Адреса ВАТ «Укрграфіт»: 330600, м. Запоріжжя, Північне шосе, 20, МСП-982.

Телефон для довідок: (0612) 35-01-58.

Шановні акціонери!

ВАТ «Електромотор» повідомляє, що 15 квітня 1999 року о 14.00 відбудуться збори акціонерів за адресою: м. Полтава, вул. Фрунзе, 155.

Порядок денний:

1. Звіт правління про фінансово-господарську діяльність за 1998 рік і завдання на 1999 рік.
2. Звіт ревізійної комісії та затвердження річного звіту та балансу за 1998 рік.
3. Звіт спостережної ради за 1998 рік.
4. Про довибори члена спостережної ради.
5. Про створення дочірніх підприємств.
6. Про внесення змін до статутів дочірніх підприємств.

Початок реєстрації акціонерів о 12.00.

Для реєстрації учасників зборів необхідно мати при собі документ, що посвідчує особу, представникам акціонерів — доручення, оформлене згідно чинного законодавства.

Телефони для довідок: 192-115; 192-347.

Правління.

Відкрите акціонерне товариство «Рожищенська меблева фабрика» доводить до уваги своїх акціонерів, що загальні збори відбудуться 22 квітня 1999 року об 11 год. за адресою: м. Рожище, вул. Заньковецької, 39.

Реєстрація акціонерів з 8.00 до 10.30.

Порядок денний:

1. Затвердження річних результатів діяльності ВАТ «Рожищенська меблева фабрика».
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Розподіл прибутку і порядок покриття збитків.
4. Зміни складу правління і спостережної ради фабрики.
5. Зміни та доповнення до статуту фабрики.
6. Різне.

Довідки за телефоном: (03368) 2-17-52.

Правление ЗАО «Рафако-Украина» уведомляет своих акционеров о том, что 30 апреля текущего года состоится собрание акционеров по адресу: Польша, г. Рацибуж, ул. Ланкова, 33.

Начало собрания в 12.00.

Регистрация участников в 10.00.

Повестка дня.

1. Утверждение новой редакции учредительных документов ЗАО.
2. Об увеличении уставного капитала ЗАО.
3. Выборы ревизионной комиссии ЗАО.
4. Утверждение персонального состава контрольного совета ЗАО.
5. Утверждение решений правления ЗАО.
6. О внесении изменений к уставу ЗАО.
7. Разное.

Тел. для справок: 10 48 32 410 12 02; 00 38 (0642) 55-33-15.

Правление ЗАО «Рафако-Украина».

Правління відкритого акціонерного товариства «Чернівцінафтопродукт» повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів, які відбудуться 30 квітня 1999 р. об 11.00 за адресою: м. Чернівці, вул. Моріса Тореза, 76.

Реєстрація учасників зборів — 30 квітня 1999 р. з 10.00 до 11.00.

Порядок денний:

1. Звіт правління ВАТ «Чернівцінафтопродукт».
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Звіт спостережної ради.
4. Внесення змін до статуту ВАТ «Чернівцінафтопродукт».
5. Довибори членів ревізійної комісії.

Для участі у зборах акціонерів необхідно мати документ, що посвідчує особу, або доручення на право участі у зборах.

Довідки за тел.: 51-09-39, 59-31-84.

Правління ВАТ.

Повідомлення

про скликання зборів акціонерів ВАТ «Краснопільське підприємство «Агротехсервіс», які відбудуться 20 травня 1999 року за адресою: Сумська обл., селище Краснопілля, вул. Мезенівська, 130.

Реєстрація учасників зборів з 8-00 до 11-00.

Початок зборів об 11-30.

Порядок денний:

1. Звіт правління ВАТ про результати фінансово-господарської діяльності за 1998 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Внесення змін і доповнень до статуту.
4. Вибори органів управління і контролю ВАТ.
5. Різне.

Арбітражний суд Житомирської області (262014, м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 25) за позовом ВЖРЕП № 14 порушив справу № 5/100 «Б»/4588 про банкрутство ДКП «Фотокор» м. Житомира.

Юридична адреса боржника: 262005, м. Житомир, вул. Черняхівська, буд. 14, кв. 91.

28 апреля 1999 года состоится общее собрание акционеров **Мелитопольского ЗАО «Надежда»** в Красном уголке фабрики в 13.00 по адресу: ул. А. Невского, 24 — с повесткой дня:

1. Утверждение устава общества.
2. Утверждение учредительного договора общества.
3. Принятие решения о выпуске акций ЗАО «Надежда».
4. Утверждение порядка проведения работы по регистрации выпуска акций в ДКУПРФ.

Регистрация акционеров с 10.00 до 12.30. При себе иметь паспорт.

Арбитражный суд Одесской области возбудил дело № 17-14/252/2 от 29 января 1999 г. по заявлению госналогинспекции в Болградском районе о признании банкротом МП «Экран», р/с 261082008001 в АК АПБ «Украина», юридический адрес: г. Болград, телетранслятор.

Кредиторам, а также возможным санаторам направлять имущественные требования к должнику в месячный срок с момента публикации по адресу:

270032, г. Одесса, пр. Шевченко, 4, Арбитражный суд Одесской области.

Арбітражний суд Чернівецької області (274010, Чернівці, вул. О. Кобилянської, 14) 4.03.1999 р. порушив справу № 3/54-74/б за заявою ЗАТ «Укренергопродукт» про визнання банкрутом Глибоцького хлібокомбіната Глибоцької райспоживспілки Чернівецької області, юридична адреса: 275500, Чернівецька обл., смт Глибока, вул. Першотравнева, 54; банківські реквізити: р/р 26007300014001 в Ощадбанку смт Глибока, МФО 356356, ЗКПО 01734784.

Претензії кредиторів та можливих санаторів приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення.

Арбитражный суд Одесской области возбудил дело № 17-14/251/2 от 29 января 1999 г. по заявлению госналоговой инспекции в Болградском районе о признании банкротом ГП Болградской райинспекции ГАСК, юридический адрес: г. Болград, ул. Ленина, 149.

Кредиторам, а также возможным санаторам направлять имущественные требования к должнику в месячный срок с момента публикации по адресу:

270032, г. Одесса, пр. Шевченко, 4, Арбитражный суд Одесской области.

Арбітражний суд Херсонської області (325000, м. Херсон, вул. Горького, 18) порушив справу № 6/139-Б від 02.02.99 р. про банкрутство закритого акціонерного товариства «Зоря» за адресою: 326641, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Рівне, р/р 26001200122003 в АК АПБ «Україна» м. Генічеськ, МФО 352059, код ОКПО 03785467.

Заяви кредиторів та можливих санаторів приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Автономної Республіки Крим (Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) порушив справу про банкрутство № 1210-2 від 25.01.99 р. МВП «Сіріус ЛП», адреса: Крим, Ленінський р-н, с. Калинівка, вул. Шосейна, 20, р/р 26004301380038, в ПІБ Щолкіно, МФО 324496, код ЗКПО 22247215.

Претензії кредиторів та заяви можливих санаторів приймаються впродовж місяця з дня опублікування оголошення.

У номер

✔ Ужгород

Велич і трагедія Карпатської України

Закарпатське місто Хуст стало центром святкування 60-ї річниці проголошення Карпатської України.

У неділю тут відбулася архієрейська служба Божа. Покладено квіти до пам'ятних місць Карпатської України, відкрито меморіальну дошку на будинку, в якому в 1938—1939 рр. були головна команда Карпатської Січі та народне віче. Піком торжеств стало відкриття та освячення на Красному Полі, за 5 кілометрів від Хуста, пам'ятника тим, хто 60 років тому поліг у нерівній битві з гортіївськими військами або загинув згодом у сталінських концтаборах.

Учора, 15 березня, в Хусті урочисто піднято Державний прапор України на вершині Замкової гори. В Ужгородському музично-драматичному театрі відбулися урочисті збори.

✔ Кіровоград

З пенсій по гривні — Батьківщині золото

Інформація про промислові родовища золота в Кіровоградській області непокоїть багатьох українців. Під час останнього візиту Президента Л. Кучми на запитання кіровоградців, коли, мовляв, почнеться видобуток дорогоцінного металу, Леонід Данилович відповів, що на це нині немає коштів.

Оскільки відповідні міністерства без грошей, то, можливо, слід пошукати їх в іншому місці — подумали прості люди. Інвалід Великої Вітчизняної війни О. Голуб з міста гірників Олександрії через місцеву пресу звернувся до земляків з оригінальною ідеєю: скинутися на організацію видобутку. Для цього кожному мешканцю Кіровоградщини було б достатньо один день у місяць відпрацювати на користь «золотої програми». І пенсіонерів, між іншим, теж закликають відраховувати певний відсоток від своїх пенсій.

✔ Чернігів

«Волги» з-над Десни

Першу партію автомобілів «Волга» випустило ВАТ «Чернігівавтодеталь». Перед цим тут освоїли складання вантажних автомобілів ГАЗ-3307 та «Газелей», які мають попит в Україні.

Комплектувальні до трьох автомобільних конвеєрів надходять до Чернігова з автозаводу «ГАЗ» (Нижній Новгород). Росіяни взамін отримують для виробництва автомашин надійні чернігівські карданні вали.

✔ Фотофакт

Минулої суботи в Києві, в готелі «Братислава», відбулося зібрання київського Закарпатського земляцтва. На ньому письменник Ярослав Орос, який родом із гірського села Широкий Луг, презентував свою нову книгу оповідань-притч «Кощуни. Хроніки волхва», що побачила світ у видавництві «АртЕк».

На знімку: Ярослав Орос.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

80-ліття на проспекті Перемоги, 50

Ювілей

У лютому-березні 1919 року з випуску газети «Комуніст» розпочало свою історію чи не найбільше в Україні видавництво «Преса України».

Тепер вже ніщо, окрім історії, не нагадує про саморобну друкарню зі штатом у кілька чоловік, які випускали одну-єдину газету і самі її розповсюджували. До 1963 року друкарня розташовувалася в різних районах столиці. Завершення будівництва видавничого комплексу дало змогу збільшити кількість друкованої продукції. Тоді на «Пресі», окрім поліграфістів, було 10 редакцій газет та 11 — журналів. Добовий тираж сягав приблизно 12 мільйонів екземплярів. Нині ситуація дещо змінилася. Тиражі газет порівняно навіть з 80-ми роками значно впали. Проте поліграфісти пристосувалися до нових форм співпраці. Це й дозволяє їм залишатися лідерами української видавничої справи. Привітати видавництво з ювілеєм завітав і Президент України Леонід Кучма. До слова, у стінах видавництва святкували ще одну дату, хоча і не круглу. Газета «Сільські вісті» відзначала свої 79.

Підсумки

Академія живе, хоч і виживає

Сільськогосподарська наука жива і навіть зберегла свій науковий потенціал, йшлося на загальних зборах Української академії аграрних наук. Торік до державного сортовипробування селекційні установи УААН передали 192 нових сортів та гібридів, 131 «оселився» в Держреєстрі. В активі академії і створення породи м'ясної худоби, пристосованої до цілорічного безприв'язного утримання в умовах Полісся.

Ці досягнення можна вважати ще більшими, якщо зважити, що з 98,6 млн. грн., передбачених бюджетом-98, до установ та дослідних господарств УААН дісталося лише 60,3 млн. З них 20,4 млн. грн. — проведенням взаємозаліку заборгованості за електроенергію, газ, тепло. Але чекати з розробками до появи фінансів, наголосив президент УААН Михайло Зубець, не можна. Селекція і насінництво —найдешевший спосіб підвищення віддачі ланів —35—40% приросту врожаю.

Галина КВІТКА.

Спорт

Бал для Олени

Художня гімнастика. В Києві відбувся традиційний турнір «Кубок Дерюгіної-99», який тривав протягом трьох днів. До нашої столиці завітали спортсменки з Австрії, Білорусі, Болгарії, Бразилії, Угорщини, Німеччини, Нідерландів, Греції, Грузії, Ізраїлю, Іспанії, Казахстану, Латвії, Польщі, Росії, Словаччини, Словенії, Туреччини, Фінляндії, Франції, Чехії, Естонії, Югославії, Японії, США. Одне слово, світове сузір'я.

Спершу учасниці виборювали Кубок Дерюгіної. Витонченою бронзовою статуеткою гімнастки (автори — Тетяна Зайцева та Станіслав Кадочников) заволоділа українська прима, киянка Олена Вітриченко. Другою і третьою були Аліна Кабаєва (Росія) та Юлія Раскіна (Білорусь). Відзначимо шосте місце в багатоборстві 14-річної киянки Ганни Безсонової.

Завершального дня найкращі учасниці вели боротьбу за нагороди в турнірі Гран-прі. І тут бал влаштувала Вітриченко, яка виграла три дисципліни з чотирьох: вправи зі скакалкою, обручем і м'ячем. Лише у вправах зі стрічкою найсильнішою виявилася Кабаєва.

Змагання «художниць» у Палаці спорту, які проходили під патронатом Київської міської держадміністрації і за підтримки НОК України, щодня збирали повні трибуни. Що, зрозуміло, додало святковості події. Чудові індивідуальні призи від себе вручив міський голова Олександр Омельченко.

А найбільша заслуга в успіхові справи — президента Федерації гімнастики України, заслуженого тренера країни Альбіни Дерюгіної.

На знімку: володарка Кубка Дерюгіної киянка Олена Вітриченко.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

«Карпати» відігралися на аутсайдері і знову вийшли на третє місце

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 17-й тур. **«Зірка» — «Металург» Зп. 1:0.** 7 000. Кислов, 42. **«Нива» — «Металург» Д. 3:2.** 4 000. Хоменко, 47, Т. Капанадзе, 81, Гончаренко, 85 — Булгаков, 60, Покладок, 86. **«Металіст» — «Таврія». 1:0.** 16 000. П'ятенко, 73. **«Карпати» — СК «Миколаїв». 5:1.** 6 800. Гецко, 4 Шаран, 21, Назаров, 40, **Євглевський,** 78, Сторчак, 87 (у власні ворота) — Жениленко, 69, з пенальті. **«Ворскла» — ЦСКА. 1:0.** 7 000. Гузенко, 8.

	В	Н	П	М	О
Динамо	12	3	1	47—12	39
Шахтар	12	1	4	50—16	37
Карпати	9	5	3	31—18	32
Кривбас	8	7	2	20—9	31
Метаяург М	7	4	6	22—17	25
Металіст	8	1	8	18—24	25
ЦСКА	5	7	4	19—18	22
Ворскла	6	4	7	18—22	22
Металург Д	6	4	7	20—27	22
Металург Зп	6	3	8	24—31	21
Таврія	5	4	8	17—21	19
Нива	5	4	8	14—22	19
Зірка	5	4	8	14—20	19
Дніпро	5	2	10	14—29	17
Прикарпаття	3	5	9	14—33	14
СК Миколаїв	2	4	11	11—34	10

Наступний тур має відбутися 21 березня. Але команди, які делегують до збірних країни двох та більше гравців, матчі 18-го туру проведуть 13 червня. Нагадаю, що 20 березня наша збірна зіграє товариський матч у Тбілісі з грузинами. А 27 і 31 березня на неї чекають відбіркові зустрічі Євро-2000 відповідно в Парижі з французами та Києві — з ісландцями.

А поки що головна увага — до завтрашнього повторного чвертьфінального поєдинку Ліги чемпіонів між київським «Динамо» і мадридським «Реалом». Гості прилетіли до Києва учора ввечері. Зрозуміло, що наша погода не викликала у них захоплення. Але мадридці прибули в доброму настрої, бо в останньому турі свого чемпіонату на виїзді обіграли «Расинг» — 3:1.

Сьогодні футболісти королівського клубу з 11.00 тренуватимуться на полі НСК «Олімпійський». Потім з журналістами зустрінеться Джон Тошак. А о 15.00 —прес-конференція Валерія Лобановського на стадіоні «Динамо».

Бокс. У залі «Медісон сквер-гарден» (Нью-Йорк, США) внічию завершився 12-раундовий поєдинок за звання абсолютного чемпіона світу у суперважкій категорії між американцем Евандером Холіфілдом та британцем Ленноксом Льюїсом.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Редактор номера Олександр БІЛИК.
Анатолій ГОРЛОВ (перший заступник головного редактора).
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Сергій ПРАВДЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 208247.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Зам. 211447.
1 2 3 4 5 6   8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса ВР України: 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 441-86-50, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: sekret@golos.reic.com

Засновник і видавець — Верховна Рада України